A.

Új Hajtás

A KÁRPÁTALJAI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ LAPJA 2003. VIII. évfolyam, 1. szám. Február

Lourdes-i csodák
Betegek világnapja (2. o.)

Új prímás Magyarországon
Erdő Péter püspök beiktatása Esztergomban (3. o.)

Ünnepség a Vatikánban
Sasik Milan atya püspökké szentelése (5. o.)

A bizalom zarándokútja
Taizé-i találkozó Párizsban (6. o.)

Virrasszatok és imádkozzatok!
Ifjúsági lelkinap Ungváron (7. o.)

Kárpátalja kispapjairól
Beöltözés az Egri Papnevelő Intézetben (10. o.)

Az Egyház építőkövei
Ima az egységért (11. o.)

Tanuljunk! De hol?
A Munkácsi Katolikus Líceum (12. o.)

Hogyan lesz megbízható felnőtt a gyermekünkből?
Gondolatok a gyermeknevelésről 6. (15.o.)

Milan Sásik a Munkácsi Görög Katolikus Egyház új püspöke

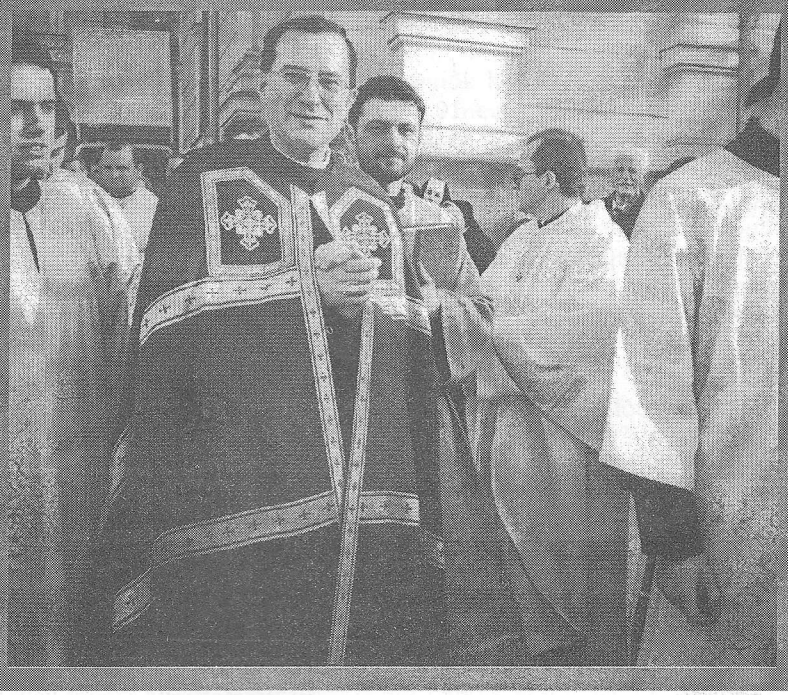

A Bizalom Zarándokútja Párizsban

A TARTALOMBÓL:

Betegek Világnapja . . . . . .2. old.
Erdő Péter beiktatása . . . .3. old.
Imaoldal . . . . . .4. old.
Püspökszentelés Rómában 5. old.
Taizéi találkozó Párizsban .6. old.
Lelkigyakorlat az Ungvári
Katolikus Kollégiumban . . .7. old.
Hírek . . . . . .8-9. old.
Ami az előző számból
kimaradt . . . . . .10. old.
Ökumené . . . . . .11. old.
Tanuljunk! De hol? . . . . .12. old.
Február szentjei . . . . . .13. old.
Életige . . . . . .14. old.
Témák a gyereknevelés
művészetéből 6. . . . . .15. old.
Az isenheimi oltár rejtélyes
szerzője . . . . . .16-17. old.
Mesék . . . . . .18. old.
Keresztrejtvény . . . . . .19. old.
Humor . . . . . .20. old.

Új Hajtás

A Kárpátaljai Római Katolikus Egyház lapja

Szerkesztőbizottság:
Majnek Antal (elnök), Cserbánics Adrienn, Pápai Zsuzsanna (főszerkesztő), Popovicsné Palojtay Márta, Riskó Marianna (szerkesztők).

Tördelőszerkesztő:
Popovics Pál

Olvasószerkesztő:
Barkáts Alice

A szerkesztőség címe:
89600. Munkács, Munkácsy M. u. 19.

Engedélyszám:
3T 199

Készült:
Roman Povch nyomdájában, Ungváron

Betegek Világnapja

A liturgikus naptárban idén is olvasható a február 11-i dátum mellett, hogy e nap van a Betegek Világnapja. Érdemes emlékeznünk arra, hogy február 11-e a Lourdes-i Szűzanya jelenéseinek első napja.

Lourdes-ban a figyelemre méltó lelki haszon mellett több mint kétezer olyan gyógyulás történt, melyeket orvosi vizsgálatok alapján csodálatosnak mondanak. A sok ezer zarándok között rengeteg a súlyos beteg. Ha a forrásnál vagy az Oltáriszentséggel való megáldás közben váratlan javulás történik, akkor számos orvos kezdi vizsgálni a gyógyulást. Hogy kimondhassák a csoda megtörténtét, szükséges, hogy a gyógyulás tartós maradjon és ismételt orvosi vizsgálatok kimutassák, hogy nincs rá természetes magyarázat. Nem csak a megtörtént gyógyulás figyelemre méltó, hanem a számos betegápoló önkéntes szorgoskodása és a hitetlen kíváncsiskodók közötti sok igazi lelki gyógyulás is. Sok beteg, akit a vonat hozott Lourdes-ba, nem gyógyult meg testileg, de mély lelki gyógyulást tapasztaltak, és tanúskodtak arról, hogy betegségüket ezentúl több erővel és türelemmel tudják viselni. Lourdes jelentősége annyira megnőtt, hogy az egyház február 11-ét jelölte ki az egész világ számára, mint a Betegek Világnapját.

Adjunk lehetőséget a betegek kenetének közösségi kiszolgáltatására templomunkban! Ennek szellemében volt alkalmam részt venni egy pécsi szertartáson. A püspöki székesegyház egy kellemes nyári napon zsúfolásig megtelt hordágyon fekvő vagy botokra támaszkodó és nehezen mozgó betegekkel. A szentmise keretében szóba került a betegek kenetének szentségi hatása. Jézus Krisztus rendelte e szentséget, és – miután ő számos beteget meggyógyított – elrendelte Egyházának a betegek kenetét. Minden komoly betegségben vagy hosszas krónikus bajban szenvedőnek ajánlatos ezt a szentséget felvenni. Ez nem „utolsó kenet", amit a halál előtt kérhet az, aki előreláthatólag nem fog sokáig élni. Így nem szolgáltatható ki e kenet a süllyedő hajó utasainak vagy a halálraítéltnek, hanem csak a betegeknek. Nekik azonban ajánlatos együttműködve részt venni a szentség kiszolgáltatásában. Tudjuk, hogy gyengén hívő emberek halogatják a papot hívni a beteghez, mintha ez megijesztené őt, hogy jön a halál. Itt kell elmondani, hogy minden ember alapvető joga tudatosan megélni élete egyik legfontosabb szakaszát: a halandóságát és a halál pillanatát. Hívő ember a halállal egyidőben látja Isten színe elé kerülésének valóságát. Erről hallgatni embertelen, értelmetlen.

A Betegek Világnapján meg kell említenünk a beteg jogát, hogy életben maradhasson, amíg lehetséges – de senkinek sincs joga az életet eldobni magától, hisz mi Isten akarata szerint kell, hogy éljünk. Ezt a kötelezettséget a társadalomnak is tisztelnie kell, hogy megadja a megfelelő körülményeket az élet méltó befejezéséhez.

Nagy gond ma az orvosságok beszerzése és a tisztességes, igaz orvosi ellátás biztosítása. Minden országban megesküsznek az orvosok hivatásuk gyakorlása elején, hogy az életet támogatják. Ennek legfontosabb szolgálata a gyermekek megszületésének során tűnik fel. Ha az abortuszra gondolunk, látjuk az életet nem becsülő beteg társadalom elhajlásait. Ma már az úgynevezett „gazdag országokban" is azt látjuk a társadalom aktuális betegségének, hogy feltűnően öregedik. Ott a baj, hogy kényelmességi okok miatt nem szeretik és nem óvják az életet. Az egyenjogúságot emlegetve azt keresik egyesek, hogy a nők is végezhessék azt a munkát, amit a férfiak folytatnak. Végre meg kellene törni azt az elvakult szemléletet, amikor nem tekintik az asszonyokat hivatásuknak megfelelően elsősorban anyáknak. Ez az ő legnemesebb és legcsodálatosabb hivatásuk. Természetesen ehhez a lelki nagyrabecsülés mellett kell, hogy megadja az állam az anyagi alapot is. Nem csak a gyermekek születéséről van szó, hanem a neveltetésük is okvetlenül lényeges. Addig kell a neveléssel törődni, amíg a gyermek saját lábán meg tud állni. Amíg a gyermeknek szükséges az iskola: „amíg iskolaköteles", addig az államnak szigorúan követelni kell ennek betartását. Ha ezek a követelmények hiányoznak, akkor a társadalom beteg.

A Betegek Világnapján nem csak a testi betegekre kell gondolnunk, hanem mindennek alapjául az Úr Istenhez kötődő kapcsolatunk a fontos. Az a társadalom az egészséges, ahol normális, hogy az állampolgárok szentül kívánnak élni és meghalni. Ebből következik a testi egészség, a társadalmi béke és az anyagi jólét.

Molnár Miklós SJ

Krisztus titkainak sáfára

Beiktatták hivatalába Erdő Pétert, Magyarország új prímás-érsekét

2003. január 11-én délelőtt kezdődött az ünnepi szentmise az esztergomi bazilikában, melynek keretében beiktatták hivatalába Dr. Erdő Péter püspököt, akit a Szentatya 2002. december 7-én nevezett ki esztergom-budapesti érsekké, Magyarország prímásává. A szertartáson részt vettek az egyházi és a politikai élet meghatározó személyiségei is: Joseph Rauber magyarországi nuncius, Paskai László bíboros, Magyarország most nyugdíjba vonuló prímása, külföldi püspökök, magyarországi és határon túli magyar püspökök. Kárpátalját Majnek Antal munkácsi megyéspüspök képviselte. A politikai élet képviselői közül jelen voltak többek között Mádl Ferenc köztársasági elnök, felesége, Mádl Dalma asszony, Medgyessy Péter miniszterelnök és Magyarország volt miniszterelnökei: Boross Péter, Horn Gyula és Orbán Viktor, a politikai pártok és egyéb szervezetek képviselői is.

Hullott a hó, amikor Erdő Péter püspök Paskai László bíboros és az esztergomi segédpüspökök kíséretében belépett az esztergomi bazilika kapuján, ahol már hívek sokasága, püspök- és paptestvérei összegyűlve vártak rá. Erdő Péter a szentmise előtt a bazilika kriptájában imádkozott és koszorút helyezett el Mindszenty József és Serédi Jusztinián hercegprímások, valamint Lékai László bíboros sírjánál.

Amikor Joseph Rauber pápai nuncius felolvasta a kinevezésről szóló pápai bullát, a beiktatás megtörtént: Magyarország új prímást kapott, aki – emberi számítás szerint – az elkövetkező negyed században meghatározza a magyar egyház lépteit. „Isten éltesse Magyarország új prímás-érsekét!" – hangzott el a bulla utolsó mondata, amit örömteli taps követett a jelenlévők részéről, jelezve, hogy ők is úgy gondolják.

Elsőként Mádl Ferenc köztársasági elnök köszöntötte a frissen beiktatott prímást. Többek között arra kérte, hogy bölcsen és szeretettel szolgálja az egyház és az állam együttműködését, és támogassa a határon túl élő magyarok közösségét is.

Paskai László bíboros is szeretettel köszöntötte „a Szentatyától küldött új főpásztort". Bocsánatát kérte mindazoknak, akiket megbántott, vagy akik megbántva érzik magukat, és kijelentette: ő sem táplál magában haragot senki iránt. „Imádkozzunk egymásért!" – köszönt el beszéde végén a bíboros.

Seregély István egri érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke rövid beszéde végén ezt kívánta az új magyar főpásztornak: „a Magyarok Nagyasszonya segítse a kereszthordozásban!"

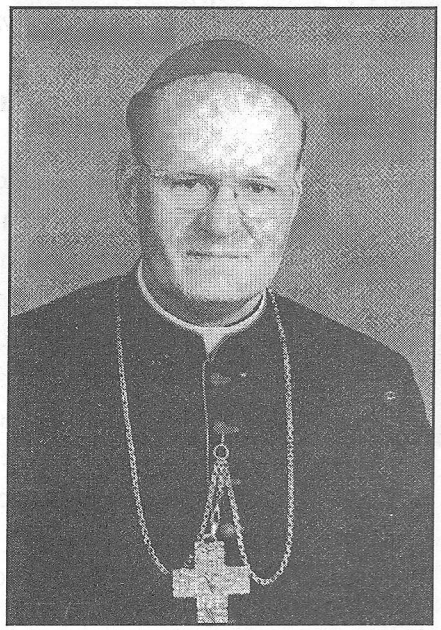

Bölcskei Gusztáv református püspök a protestáns egyházak közösségének nevében ezt mondta: Isten az ő művéhez mindig is szolgákat használt fel. Az egyház szolgáira ők is úgy tekintenek, mint Krisztus titkainak sáfáraira – ez a tisztség Istentől való, nem ember találta ki. Így tekintettek Paskai Lászlóra, így fogadják most Erdő Pétert is. Reményét fejezte ki, hogy az ökumenikus törekvések folytatódni fognak, s az új prímás is szívén viseli majd ezt a kérdést.

Erdő Péter homíliájában válaszolt mindarra, ami biztatásként, tanácsként és elvárásként elhangzott feléje. Köszöntötte a betegeket és mindazokat, akik valamilyen okból csak televízión keresztül tudtak bekapcsolódni az ünnepségbe. Elmondta: Paskai László és Seregély István beszédéből a magyar egyház közösségének szeretetét érezte meg; együttműködéssel és bizalommal igyekszik ezt meghálálni.

Az új érsek először a felolvasott evangéliumról szólt. Jézus ajándékként adja a békét, amelyet élete árán szerezett meg nekünk. Ha Jézus akaratát teljesítjük, nincs semmi félnivalónk, semmi igazi veszedelem nem érhet akkor minket. Ez a keresztény ember belső békéje.

Megemlítette elődeit, köztük Mindszenty Józsefet, akik tehetségükkel és helytállásukkal egyszerre vitték előre az egyház, az emberi kultúra és az emberi méltóság ügyét. Megemlékezett a hitükért börtönt szenvedett papok és világi hívek helytállásáról, külön köszöntve, mint mondta, „a régi szenvedők közül" azokat, „akik jelenlétükkel megtisztelték az ünnepséget." Ezek után a szavak után nagy taps hangzott fel a bazilikában.

A főpásztor beszélt a püspök feladatairól, melyben útját a pápai bulla és a II. Vatikáni Zsinat jelöli ki. A prímás feladatát az esztergom-budapesti érseki szék történelme fogja megadni, s a magyarság iránti lelkipásztori szeretet is meghatározza. Kitért az ökumenikus párbeszéd fontosságára is.

Az emberek keresik az élet értelmét, él bennük a belső lelki élet vágya. Keresik, mit tehetnének az elembertelenedés ellen. Ez kihívás számunkra; felajánlhatjuk a választ: Krisztust, aki az út, az igazság és az élet.

„A keresztény örökség nélkül Európának a szíve hiányozna" – mondta még a prímás. A Szentlélek vezetésére pedig mindig számíthatunk, amint azt Krisztus megígérte: az aktuális kor kihívásaira, problémáira, kérdéseire villantja fel mindig a krisztusi megoldást.

A szentmise a felajánlással folytatódott, amikor négy vidéki esperesi kerület, valamint Buda és Pest képviselői helyezték el adományaikat az oltárnál. A Miatyánk elimádkozása után a főegyházmegye papjai megújították a tiszteletre és engedelmességre vonatkozó ígéreteiket az új prímás előtt. Majd a szentmise az ünnepélyes áldással és a pápai, valamint a magyar himnusz eléneklésével ért véget.

Mialatt Erdő Péter, Magyarország prímása paptársaival együtt kivonult a bazilikából, diadalmasan és biztatóan zengett az ének, mely az Isten Országáért végzett munka minden örömének, fájdalmának és nehézségének értelmét megmutatja: „Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat! – Krisztus győz, Krisztus uralkodik, Krisztus parancsol!"

Pápai Zsuzsanna

Azok vagyunk, akiknek Isten lát... Ő látja minden nyomorúságunkat és koldus voltunk összes oldalát. És szeret minket... Kívánhatunk-e ennél többet? Nem azért szeret, mintha megérdemelnénk. Azért szeret, mert a legszegényebb lelkek szenvedése láttán képtelen visszafojtani szeretetét.

Journet bíboros

Reményik Sándor

Ne próbálj!

Engem gyengébbnek faragtál ki,
Hogysem próbáidat
Állhatnám, Uramisten,
Dicsérve Téged rendületlenül.
Azért így könyörgök Hozzád:
Ne próbálj engemet!
Tudom, hogy vannak választottjaid,
Akiket szentté finomít a bánat,
Akiket hőssé edz a szenvedés,
Akik áldják és magasztalják
Süvöltő ostorod,
Mert minden csapás nyereség nekik.
Nem én, nem én!
Én igazabbá, emberebbé
Nem tisztulok sötét eged alatt.
Engem csak torzzá teszel és fonákká,
Engem csak összetörsz,
De szobrot szenvedéssel
Mégsem faragsz belőlem, Istenem.
Nekem kék szemed derült ege kell,
Örök mosolyod aranykupolája,
Őszi erdőkben halk lélegzeted:
Hogy kinyíljék szívem,
Szépségben s szeretetben – másokért,
Hogy ne kerengjek, mint a kerge állat
Veszett irammal, öntudatlanul
Önzésem és nyomorúságom
Őrült köreiben.
Ha azt akarod, hogy dicsérjelek
Szárnyaló énekkel, én Istenem:
Adj enyhülést, ne próbálj engemet!

Vágvölgyi Éva

Én vagyok, ne félj

„Én vagyok, ne féljetek"
Előbukkansz a homályból,
Félelmeinkben és szorongásainkban,
Megmutatod magad
/mert nem látunk, nem hiszünk/
És azt mondod:
„Én vagyok, ne féljetek"
Én vagyok a kilátástalanság
És a reményvesztettség,
Ne félj tőle!
Én vagyok a testi szenvedés,
Ne félj tőle!
Én vagyok minden lelki gyötrelem,
Ne félj tőle!
Én vagyok minden szenvedő ember,
Ne félj tőle!
Én vagyok minden szerencsétlen bűnös is,
Ne félj tőle!

Kapaszkodj erősen Istenbe. Tégy úgy, mint a madár, amelyik nem hagyja abba énekét, ha letörik alatta az ág, mert tudja, hogy szárnyai vannak.

Don Bosco

Az ember elsősorban nem erényei és érdemei miatt tetszik Istennek, hanem akkor, ha feltétel nélkül bízik irgalmában.

Kis Szent Teréz

Megéri a szenvedést, hogy megtudhassuk, hogyan tud Isten vigasztalni.

Paul Claudel

Milan Sásik a Munkácsi Görög Katolikus Egyházmegye élén

Püspökszentelés Rómában

2003. január 6-án nagy ünnepségre került sor a Vatikánban. A Szentatya 12 püspököt szentelt a Szent Péter-bazilikában, köztük Sasik Milan atyát, aki eddig perecsenyi plébánosként szolgálta a görög és római katolikus híveket. Most már a kárpátaljai görög katolikusok püspöke. A szertartáson részt vett Majnek Antal püspök atya is, akit ugyancsak a pápa szentelt püspökké ugyanezen a helyen, pontosan hét esztendővel ezelőtt, 1996. január 6-án. A szentelésre Rómába érkeztek még Ivan Margitics és Djura Dzudzar görög katolikus püspökök, valamint egy autóbusznyi zarándok Perecsenyből.

Az ünnepi szentmise Urunk megjelenése ünnepén reggel 9 órakor kezdődött és közel három órán át tartott. Ez az immár hagyományosan püspökszentelő szentmise az év egyik leghosszabb szertartása. A Szent Péter-bazilikát zsúfolásig megtöltötték az új püspökök hozzátartozói, barátai, hívei, az érdekelt szerzetesrendek, egyházmegyék képviselői és az év minden időszakában Rómába nagy számban érkező zarándokok.

A szentatya így beszélt az ünnep lényegéről:

„Az Úr születésének liturgikus időszakában az egyház azt ünnepli, hogy az emberré lett isteni ige megjelent minden nép előtt... A most szentelt püspökök küldetése is az egész világnak szól, hogy a Föld valamennyi népét egyetlen nagy családdá alakítsák."

„Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt." „Ragyogjon fel általatok az evangélium, az isteni szeretet foglalata, a gondjaitokra bízott nyáj előtt. A keresztény nép előtt tegyetek világos tanúbizonyságot az életszentségről. Legyetek mindig Krisztus és az ő irgalmas szeretetének megnyilvánulása és ne ismerjetek akadályt abban, hogy ezt a küldetést beteljesítsétek."

A szentatya homíliája után került sor a püspökszentelés felemelően szép szertartására, melynek egyik legfontosabb mozzanata a kézrátétel. Ez az ősi gesztus, amely az áldás jele, a hatalom átadása a Szentlélekben. Jézus is kézrátétellel gyógyította a betegeket, kézrátétellel áldotta meg a gyermekeket és küldte tanítványait, hogy hirdessék az evangéliumot a Föld végső határáig. A püspöki jelvények, az evangéliumos könyv, a gyűrű, a pásztorsüveg és pásztorbot átadása után az új püspökök tagjai lettek a püspökök testületének, és a szentmise további részében már e minőségükben koncelebráltak a pápával.

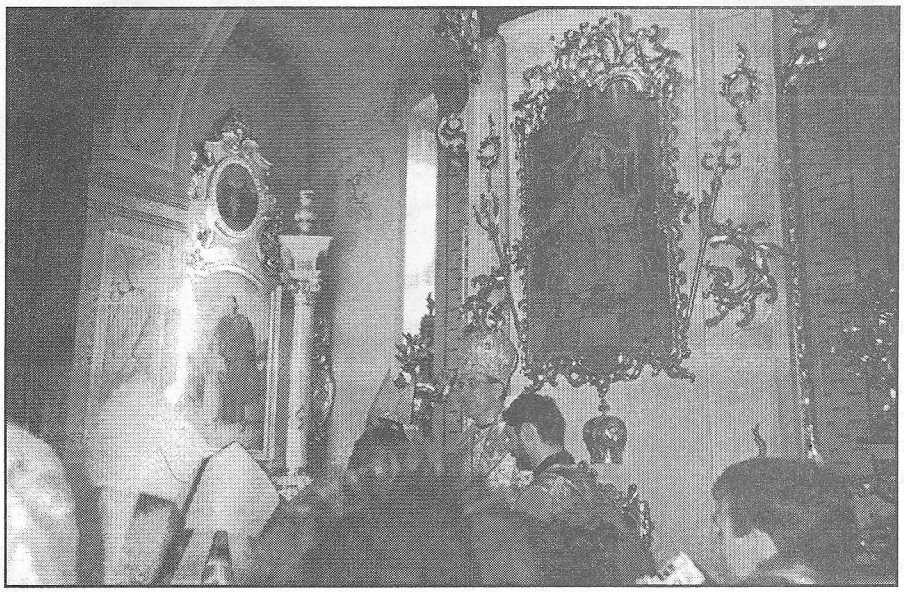

A Magyar Kurír alapján
összeállította: Pápai Zsuzsanna

A KÉPEK AZ UNGVÁRI BEIKTATÁSI SZERTARTÁSON KÉSZÜLTEK.

Párizs – újabb állomás A Bizalom Zarándokútján

Hosszú évekkel ezelőtt, 1940 augusztusában Európában tombolt a II. világháború. Az akkor 25 éves Roger testvér először egyedül telepedett le Taizé (Burgundia, Franciaország) csaknem elnéptelenedett falujában. Egy férfiakból álló közösség létrehozásának gondolata foglalkoztatta. A közösség egyszerű példázatát szerette volna megvalósítani. Ennek a jelnek az akkori idők nehéz körülményei között kellett testet öltenie. Roger testvér, imádságban gyökerező élettel, házában háborús menekülteket, főként nácik elől bujkáló zsidókat rejtegetett. Kétévi taizéi magány után csatlakoztak hozzá első társai, és 1949 húsvétján végérvényesen elkötelezték magukat a szerzetesi életre. Az évek során közösségük új tagokkal gyarapodott a katolikus és különböző protestáns egyházakból, különböző országokból. A közösség nem fogad el semmiféle adományt, tőkét nem halmoz föl. Tagjai saját munkájukból tartják fönn magukat, és ebből támogatnak másokat is.

Roger testvér kezdeményezése mára hatalmas mozgalommá fejlődött. Az ötvenes évek végétől kezdve évről évre egyre több fiatal és kevésbé fiatal látogat Taizébe, valamint az újév táján megrendezett Európai Taizéi Találkozók különböző állomáshelyeire. Mifelénk talán kevesek számára ismeretes, hogy a Taizéi és az Európai Találkozókon kívül vannak Ázsiai Találkozók (India, Fülöp-szigetek) is. A találkozók mindenki számára lehetőséget kínálnak a hit forrásainak fölfedezésére, hogy keressék a belső élet és az emberi szolidaritás egységét. A taizéi közösség arra ösztönzi a fiatalokat, hogy lakóhelyeiken, saját egyházközségükben, környezetükben éljenek elkötelezett életet.

Ezt előmozdítani volt hivatott a 2002-2003 fordulóján megrendezett párizsi találkozó is, amely immár a 25. európai állomása A Bizalom Zarándokútjának (egyben Párizsban ez az ötödik). Párizst és környékét Ile de France néven ismerjük. Ide zarándokolt az év végén több tízezer fiatal Európa minden országából, és más földrészekről is, hogy közösen imádkozzanak, megismerjék egymás kultúráját és keresztény hagyományait. Kárpátalja közel 40 római katolikus fiatallal képviseltette magát ezen a találkozón, többségben az ukrán közösségekből, de magyar fiatalok is voltak közöttük. A zarándokcsoport vezetője Szulincsák Sándor atya – csapi plébániai kormányzó – volt, aki már a rendkívül hosszú utazás alatt igyekezett tudatosítani a rábízottakban, hogy ez nem turné, hanem zarándoklat.

Ahová december 28-án délelőtt érkeztünk, ott már hónapokkal korábban elkezdődtek az előkészületek arra a néhány napra, amit ott töltöttünk. Már az érkezés napjának délutánján ebéd és közös ima várta a résztvevőket a Paris Expo termeiben. A fiatalok egy része iskolákban, mások plébániákon vagy családoknál voltak elszállásolva. Az utóbbiaknak alkalmuk nyílt egészen közvetlenül megismerkedni a helyi lakosokkal, szokásaikkal és lehetőségük – sőt szükségük – volt a francia nyelv gyakorlására is. A helyi családok vendégszeretetének megtapasztalásán kívül bepillantást nyerhettünk a helyi egyházközségek életébe, és tágult a látókörünk a – különösképpen e pár

nap alatt – sokféle nemzetiségű és egyéb vonatkozásokban is figyelemre méltó várossal való ismerkedés által.

Minden egyes ott töltött napra külön programot állítottak össze a szervezők. Reggelente ki-ki a lakóhelyéhez közel eső plébániatemplomban vett részt imán vagy szentmisén, majd kiscsoportos beszélgetésen. A csoportos beszélgetések témája például az volt, hogy van-e remény manapság a békére. Az itt részt vevő fiatalok megerősítést kaptak abban, hogy ők is a béke hírnökei kell hogy legyenek, ki-ki a saját lakhelyén. Délben és este közös imákra került sor a Paris Expo-ban, ahol Roger testvér meditációival és taizéi énekek éneklésével vált még bensőségesebbé az Istennel és testvéribbé az egymással való közösség. A fiatalok naponta különböző témájú előadásokat hallgathattak különféle nyelveken, de lehetőség volt az elcsendesedésre is. December 31-én a napi programban helyet kapott a régiónkénti találkozó, valamint este 11 órakor kezdetét vette a virrasztás a plébániatemplomokban, taizéi imával és dalokkal. Éjfél előtt a helyi hívek és a vendég fiatalok átvonultak a plébániákra, ahol együtt köszöntötték az újesztendőt. A hagyományhoz híven sor került a népek fesztiváljára, amelynek keretében minden jelenlévő nemzet képviselői előadtak valamilyen műsorszámot, megismertetve a többi résztvevőt saját kultúrájukkal. Ezt követte a rövid diszkó, amely után még mindenkinek sikerült kialudnia magát az újévi szentmiséig, mely délelőtt 11 órakor kezdődött. A szentmisét követően minden fiatal meghívást kapott egy-egy családhoz ebédre. A helyiek francia különlegességekkel igyekeztek kedveskedni a vendégeknek, így az ebéd valóban emlékezetes maradt. Január elsején délután mindenki élményekben bővelkedő szívvel és lélekkel indult haza Párizsból, de mint Sándor atya felhívta rá a figyelmünket: a lényeg nem most ért véget, hanem csak ezután következik. Otthonainkba, egyházközségeinkbe el kell vinnünk mindazt, amivel a találkozón feltöltődtünk. Hozzátartozóink, otthoni barátaink valami többletet kell hogy megtapasztaljanak bennünk hazaérkezésünk után: át kell adnunk, sugároznunk kell azt a békét és szeretetet, amivel ott találkoztunk, feltöltődtünk.

Ódri

„Virrasszatok és imádkozzatok szüntelen!"

Lukács 21,36

Ifjúsági lelkinap az ungvári Szent Gellért Katolikus Kollégiumban

2002. december 28-29-én lelkinapot rendeztek az ungvári katolikus kollégium épületében Ung megyei fiatalok számára. A lelkinap ötlete nem új, már nyár óta ott volt a gondolat a fejünkben, és szerettük volna megszervezni, de mindig közbejött valami.

Az Ung megyei ifjúsági referenscsapattal hosszasan megbeszéltük, átelmélkedtük az ügyet, és így fogant meg az év végi közös hálaadás, egy egész éjszakai virrasztás gondolata. Szükségét éreztük a virrasztásnak, a találkozó vezérfonalául, témájául pedig az imádságot választottuk. Magunkon éreztük, hogy nem tudunk, és nem szeretünk eléggé imádkozni. Tapasztalataink szerint így van ezzel a legtöbb fiatal. Pedig ez az alap, ezt kell megtanulni. Ezért választottuk a találkozó mottójául a „Virrasszatok és imádkozzatok szüntelen!" szentírási idézetet. A lelkinap előadói Mészáros Domonkos OP ungvári plébános, Roska Péter atya, és Majoros Ármella Domonkos-rendi nővér voltak. A találkozón kb. 50 személy vett részt.

Az imádság gondolata végighúzódott a lelkinapon, az előadásoktól kezdve a közös étkezéseken keresztül, a csoportbeszélgetéseken át egészen az egyéni beszélgetésekig. Mivel a két atya éjszaka is a kollégiumban maradt, így sokaknak nyílt alkalma lelki beszélgetésre, gyónásra. Ha csak ezt a részét nézem a találkozónak, máris gyümölcsözőnek mondhatom. Engem személy szerint a közös szentségimádás, és az azt követő csoportvirrasztások érintettek meg. Nyolc csoport volt, és mindegyik csoport vállalt egy órányi éjszakai virrasztást, amit taizéi énekek énekelésével, szentírási részletek, versek, elmélkedések olvasásával, csenddel töltöttek el az oltáriszentség előtt.

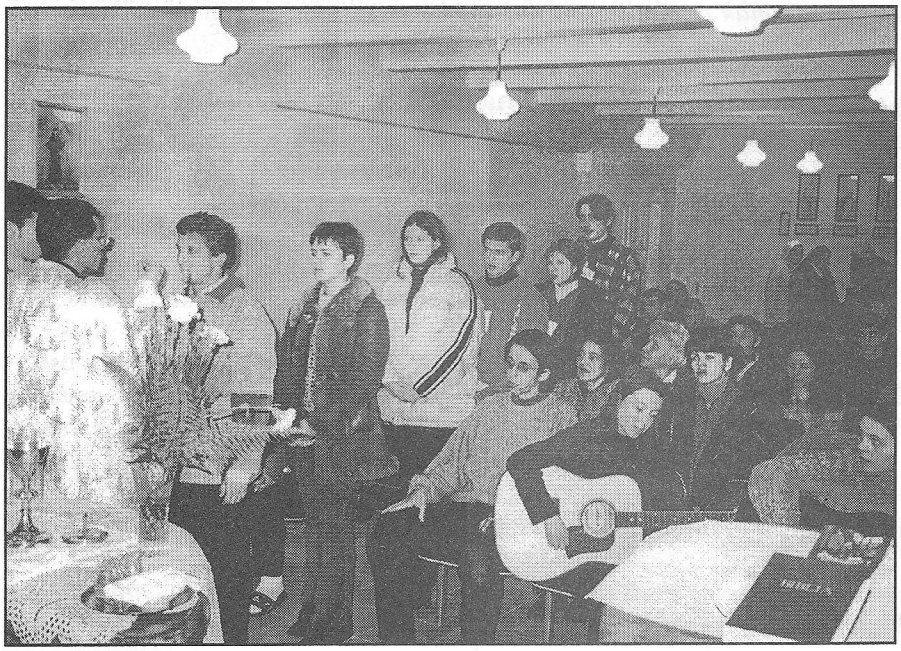

Reggel kicsit fáradtan, de lélekben mégis valahogy frissebben ébredtünk. A közös ima s a közös reggeli után Ármella nővér előadását hallgattuk a rózsafüzér imádkozásával kapcsolatban. Ennek nemcsak történelmi kialakulásáról beszélt, hanem imádkozásának módjáról is. Bevallom, ez az előadás nekem is sok újat mondott, és kedvet adott a rózsafüzér imádkozásához.

A lelkinapot záró szentmisét Roska Péter atya celebrálta. Péter atya egyszerű szavakkal elmondott prédikációjából lelkesedés és vidámság költözött belénk.

A közös ebéd, a rövid búcsúzkodás után a résztvevők hazaindultak, és – érdekes módon – mintha kevés lett volna ez az együtt töltött másfél nap. Nekem legalábbis az volt, és ahogy őket elnéztem, illetve, ahogy a velük való beszélgetésből kiderült, nekik is. Biztos vagyok benne, hogy megérte itt lenni.

De ezt majd a gyümölcsök fogják megmutatni. Vagy előbb, vagy utóbb.

Neo

Hazai hírek

2002.

December 17. Kijev. Leonyid Kucsma elnök fogadta Ukrajna római katolikus püspökeit, 45 percig beszélgettek az egyház ügyeiről, örömeiről és bajairól. Majnek Antal püspök két levelet adott át az államfőnek, melyekben a kárpátaljai egyház örömeit és gondjait foglalta össze. A szovjet idők óta ez volt az első eset, hogy az államfő fogadta az ország római katolikus püspökeit.

December 19. Mádl Ferenc, Magyarország köztársasági elnöke fogadta a határon túli magyar püspököket a Parlament Munkácsy-termében.

December 20. Ungváron Ivan Rizak kormányzó szokásos adventi találkozón fogadta a kárpátaljai történelmi egyházak képviselőit a megyei adminisztráció dísztermében. A kormányzó decemberben valamennyi kárpátaljai egyháznak egy-egy autót ajándékozott, amelyeket a püspökök átvettek.

December 28. Ezen a napon kezdődött a taizé-i találkozó Párizsban. A 2003. január 1-jéig tartó találkozón kb. 40 fiatal vett részt Kárpátaljáról, magyar és ukrán anyanyelvűek egyaránt.

2003.

Január 6. Rómában II. János Pál pápa 11 társával együtt püspökké szentelte Sasik Milan lazarista szerzetes atyát, aki eddig perecsenyi plébánosként szolgálta a kárpátaljai katolikus híveket. A szentelésre Rómába utazott Majnek Antal püspök, valamint Ivan Margitics és Djura Dzudzar görög katolikus püspökök Kárpátaljáról. Perecsenyből egy autóbusznyi hívő zarándokolt el Rómába, a püspökszentelésre. Az ünnepélyes beiktatásra január 25-én, délelőtt 10 órakor (k.e.i. szerint) került sor az ungvári görög katolikus székesegyházban.

Január 19-26. között ökumenikus imahetet tartottak a különböző felekezetek templomaiban. Mindazok, akik megszervezték az imatalálkozókat, vagy részt vettek ezeken, a Szentatya kérését teljesítették, aki azt kérte, hogy mindannyian imádkozzunk a kereszténység egységéért ezen a héten. Az imahét mottója volt: „Ez a kincsünk cserépedényben van."

Felhívások

Mindenkihez, aki fiatalnak érzi magát!

Nem szakítunk a hagyományokkal! Március első vasárnapján ismét ifjúsági szentmisére kerül sor az ungvári római katolikus plébániatemplomban.

A buszok indulási időpontjával kapcsolatban a referenseitektől kaphattok majd bővebb felvilágosítást.

Kedves hittanosok!

Még egyszer felhívom figyelmeteket a III. Egyházmegyei Hittanversenyre. Elkészültek az első forduló tesztlapjai, melyeket elküldünk a plébánosaitoknak, illetve hitoktatóitoknak. Három-négy fős csapatok munkájára számítok, lehetőleg minél többre. A kitöltött tesztlapok beküldésének határideje február 7. Pontozzuk az eredményeket, és a továbbjutó csapatoknak elküldjük majd a második forduló kérdéseit is. Ne szalasszátok el az alkalmat! Vegyetek részt a versenyen!

Megyesi László
szervező

Házas Hétvége

Március 28-30 között Házas Hétvégére kerül sor Kárpátalján. A pontos helyszínről, időpontról és a jelentkezés módjáról március elején megjelenő számunkban adunk hírt. Addig is érdeklődni lehet a következő telefonszámokon:

az ungvári plébánián: (8226)-12396, (8222)-37652,

Ráton a Bíró családnál: (8222)-75893 és a plébánián: (8222)-75862.

Külföldi hírek

A szolgáló szeretet vértanúi 2002-ben

Vatikán: Az elmúlt évben a Fides vatikáni missziós hírügynökség birtokában lévő adatok szerint 25 püspök, pap, szerzetes és szerzetesnő szenvedett erőszakos halált szolgálata teljesítése során. Az egyház eme új vértanúi a világ minden földrészét képviselik. Különösen tragikus volt a múlt esztendő Kolumbiában, ahol gyilkosság áldozata lett egy püspök, hét pap, egy szerzetesnő és egy szeminarista. Olyan személyekről van szó, akik tisztában voltak azzal, hogy életüket kockáztatják, ennek ellenére nem akarták elhagyni a gondjaikra bízott híveket. A pápa a szolgáló szeretet mártírjainak nevezte őket. *MK*

Egyház-finanszírozás az Alkotmánybíróság előtt

Budapest: Az Alkotmánybírósághoz fordult Semjén Zsolt, a Fidesz országgyűlési képviselője, kérve a kormány javaslatára tavaly decemberben elfogadott egyház-finanszírozással kapcsolatos módosítás megsemmisítését. Semjén szerint a rendelkezés diszkriminatív, mivel csak a személyi jövedelemadóval rendelkezőket veszi figyelembe, így vagyoni helyzete alapján a társadalom többségét kizárja a közpénzek elosztásából, és ezzel alkotmányos joga gyakorlásából. A politikus a vatikáni megállapodásra és annak kiegészítésére utalva kijelentette: a módosítás nemzetközi szerződésbe ütközik, mert a szöveget a másik féllel való egyeztetés, illetve a másik fél hozzájárulása nélkül módosították. Mint ismeretes, Mádl Ferenc köztársasági elnök is visszaküldte a parlamentnek megfontolásra a törvénycsomagot. *MTI/MK*

Huszonöt éve kapta vissza Magyarország a Szent Koronát – Paskai László bíboros hálaadó szentmiséje

Budapest: A Szent Korona visszaadásának 25. évfordulója alkalmából hálaadó szentmisét mutatott be Paskai László bíboros 2003. január 6-án a Mátyás-templomban. A szertartáson részt vett Mádl Ferenc köztársasági elnök és felesége is. A koronázási főtemplom ének- és zenekara Liszt Ferenc Koronázási miséjét szólaltatta meg.

A Szent Korona Testület tegnapi ülését követően azt javasolta: az Országgyűlés februári első ülésén ünnepélyes keretek között emlékezzen meg a korona visszaadásának évfordulójáról. *MN/MK*

Szomorú évkezdet a Születés-bazilikában

Betlehem: Január elsején, a Béke-világnapon a betlehemi Születés-bazilika kongott az ürességtől. A templomot gondozó ferencesek a Fides missziós hírügynökségnek elmondták: „Szomorúsággal tölt el bennünket, hogy a zarándokok elmaradása miatt a templom üres. Ám a mi feladatunk az, hogy Krisztus fényét és reménységét sugározzuk a lakosság felé. Betlehem népessége szenved a súlyos gazdasági válság miatt, nincs mit ennie, hiányoznak a gyógyszerek és nincs munkalehetőség. Ha nem próbálnánk lelket önteni a lakosságba, még csak súlyosbodna a keresztények elvándorlása."

A bazilika plébánosa, P. Amjad Sabbara, Betlehem 39 napig tartó megszállásának szörnyű napjaira emlékezve kijelentette: „Nem szabad elveszítenünk a reményt. Az Úr nem hagy el minket, most is jelen van közöttünk." *VR/MK*

A pápa újévi szentmiséjében békére szólított fel

Vatikán: Az új esztendő első napjának délelőttjén II. János Pál pápa a Szent Péter-bazilikában ünnepélyes szentmise keretében felolvasta Béke-világnapi üzenetét.

„Áldjon meg téged az Úr, és oltalmazzon... Fordítsa feléd arcát az Úr és szerezzen neked dicsőséget" (Szám 6,24. 26) – kezdte beszédét a szentatya, az ároni áldás szavait idézve Mózes IV. könyvéből. Az ez évi üzenet újra felidézi XXIII. János pápa Pacem in Terris (Békét az egész földön) kezdetű enciklikáját, megjelenésének 40. évfordulója alkalmából. A szentatya emlékeztetett rá: amikor a Pacem in Terris megszületett, fenyegető viharfelhők gyülekeztek a világtörténelem látóhatárán és az emberiséget az atomháború rémálma nyomasztotta. „Nagyrabecsült elődöm, akivel kapcsolatban engem ért az az öröm, hogy a boldogok sorába iktathattam, nem engedett az elbátortalanodás kísértésének. Ellenkezőleg: a bizalmat határozottan Istenbe vetette, valamint az emberi szív képességébe, rámutatva az igazság, az igazságosság, a szeretet és a szabadság erejére, mint arra a négy tartóoszlopra, amelyre a tartós béke ráépülhet. Az ő tanítása mindmáig időszerű maradt. Ma éppen úgy, mint akkor, súlyos és ismétlődő, a népek boldog és szolidáris együttélése ellen elkövetett merényletek ellenére, a béke lehetséges és szükséges ajándék. Sőt: a béke a legértékesebb jó, amit kérhetünk Istentől, és amit minden erőnkkel létre kell hoznunk; konkrét gesztusokkal kell kifejeznie azt minden jóakaratú férfinak és nőnek."

A pápa az éppen felolvasott evangéliumi szakaszt elemezve hangsúlyozta: a szöveg Betlehembe vezet bennünket, ahol a pásztorok összegyűltek, hogy karácsony éjjelén imádják a Kisdedet (Lk 2,16). „Hogyan is ne vetnénk most egy aggodalommal és fájdalommal teli pillantást arra a szent helyre, ahol Jézus született! Betlehem! Szent föld! A drámai és mindegyre elhúzódó feszültség, amely ezt a közel-keleti térséget sújtja, mind sürgetőbbé teszi, hogy pozitív megoldást találjanak arra a testvérgyilkos és esztelen konfliktusra, amely már túlságosan hosszú ideje vérrel szennyezi be ezt a földet. Ehhez mindazoknak az együttműködésére szükség van, akik hisznek Istenben, akik meg vannak győződve arról, hogy a hiteles vallásosság semmiképpen sem egyeztethető össze az egyének és népek közötti ellenségeskedéssel, sokkal inkább arra ösztönzi őket, hogy közösen építsenek egy békés világot." *MK*

Jean-Louis Tauran érsek nyilatkozata a világ mai helyzetéről

Vatikán: Jean-Louis Tauran érsek, az államközi kapcsolatok titkárságának vezetője az olasz La Reppublica című lapnak december 23-án adott interjújában megismételte a Vatikán többször hangoztatott álláspontját: mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy az USA Irak elleni támadására ne kerüljön sor. „A fegyverek használata nem elkerülhetetlen és az ENSZ alapokmánya nem tartalmazza a megelőző háború fogalmát. Fontos, hogy Irak felelős helyzetben lévő vezetői képesek legyenek azok szerint az alapszabályok szerint alakítani politikai lépéseiket, amelyeket az ENSZ-hez való tartozás szab meg mindenki számára. Hiszen semmit sem szabad eldönteni anélkül, hogy figyelembe ne vennénk a nemzetek összességének és a nemzetközi szervezeteknek a véleményét. Ebben áll az ENSZ szerepe, amely semmi mással nem helyettesíthető." *MK*

Az első kínai püspök az Egyesült Államokban

San Francisco: Az Amerikai Egyesült Államok egyházának most először ázsiai származású püspöke van, Ignatius Wang személyében, akit II. János Pál pápa San Francisco segédpüspökévé nevezett ki. Nem véletlen ez a kinevezés, mivel San Francisco ad otthont a legnépesebb kínai közösségnek. Wang püspök Pekingben született, 68 évvel ezelőtt. Az utolsó kínai császárral rokoni kapcsolatban álló Wang család 12 nemzedékre visszamenően katolikus. Ignatius Wang Hongkongban lépett szemináriumba. 1959-ben szentelték pappá, ezt követően a római Pápai Gergely Egyetemen egyházjogi doktorátust szerzett. Mivel nem térhetett vissza hazájába, a népi Kínába, az Antillákon telepedett meg, ahonnan később az Egyesült Államokba vándorolt. 1974 óta abban a San Franciscó-i egyházmegyében tevékenykedett, melyben mostantól segédpüspökként szolgál.

VR/MK

Ami az előző számból kimaradt...

Beöltözés az Egri Papnevelő Intézetben

2002. november 23-án az Egri Hittudományi Főiskola kápolnájában került sor a főiskola másodéves szeminaristáinak beöltözésére, melyen az odalátogató szülők, rokonok és barátok is részt vehettek. A kápolna erkélyén tartózkodó családtagoknak szemet könnyeztető, csodálatos élményben volt részük, amikor egyhetes lelkigyakorlat és szilencium után a beöltöző szeminaristák az általuk választott „keresztapák" (ötödéves szeminaristák) segítségével magukra öltötték a reverendát. Kárpátaljáról ez alkalommal Béres István, Bíró Árpád, Bunda Szabolcs és Lukán Árpád kapták meg a három ajándékot – ahogy a rektor atya fogalmazott – a zsolozsmáskönyvet, a reverendát és a rózsafüzért. Másnap, Krisztus Király vasárnapján az egri bazilikában ünnepélyes szentmise keretében Kurzakov Eleket és Mikulyák Lászlót lektorrá, Németh Sándort akolitussá avatták.

Áldja meg az Isten a tanár atyákat és kispapjainkat, hogy állhatatosan készüljenek majdani papi szolgálatukra!

K.S.

„Evezz a mélyre!"

Ez a szentírási idézet volt a IV. Nemzeti Katekétikai Kongresszus mottója, melyet 2002. november 21-24 között rendeztek meg Budapesten. Hárman kaptunk rá meghívást a Munkácsi Egyházmegyéből.

A Kongresszusnak fő gondolata Jézus parancsa volt: mi – katekéták – evezzünk a mélyre.

Mit is jelenthet számunkra, hitoktatók számára a mélység, amire Jézus hív minket?

A „mély" – küldetésünk és szolgálatunk.

Bátran merjük elhagyni azt a partot, ami, eddig úgy éreztük, hogy biztonságot jelent.

A part elhagyása csak akkor lehetséges, ha elhagyjuk régi énünket, ha Jézussal utazunk, ha az Ő igéje formál és irányít, és akkor a bárka arra tart, amerre az Úr parancsolja.

Csak a mély vízben lehetséges a csodálatos halfogás.

Miért a mélyre? Mert ott van Isten Országa.

Merjünk bátran igent mondani Jézus hívására. Nagy munka vár a „mélyre" evezőkre, de megéri!

Ezúttal szeretnénk köszönetet mondani a Kongresszus szervezőinek, minden munkatársnak, akik mindent megtettek azért, hogy jól érezzük magunkat.

Isten kegyelmét és bő áldását kérjük mindnyájukra és munkájukra.

Béres Ágnes hitoktató

Scheffler János boldoggá avatási ügye

A Szatmári Egyházmegye 1990. december 10-én kérte a bukaresti érsekség engedélyét a boldoggá avatás elkezdéséhez. 1993. október 5-én a Romániai Püspökök Konferenciája egyöntetűen engedélyezte a boldoggá avatási folyamatot. Ekkor kérték fel Szőke János szalézi szerzetest az ügy posztulátorává. Létrejött a történelmi és teológiai bizottság, majd az egyházmegyében megtörténtek a tanúvallomások. Huszonöt tanútól gyűjtötték össze a vértanú püspök életére és tevékenységére vonatkozó adatokat, melyek alapján elkészült a szükséges dokumentáció, amelynek olasz nyelvű fordítását 1996. december 5-én adták át a Szentté Avatási Kongregációnak. A kongregáció 1999-ben elismerte a dokumentumok hitelességét és eredetiségét, és a Summarium alapján elfogadta a vértanúság tényét, amelyet a püspök tudatosan vállalt, s amelyre lelkileg felkészült. A kongregáció referensei a 2000. év folyamán elkészítették a végső dokumentációt (Positio), amely szintén elismeri a vértanúság tényét.

A Vértanúink-Hitvallóink című folyóirat a boldoggá avatási eljárás kezdetétől közöl híreket a vértanú püspökkel kapcsolatban, valamint több imameghallgatást is.

Számos tanulmány jelent meg különféle katolikus folyóiratokban Scheffler János személyiségéről és tevékenységéről. A Szatmári Egyházmegye központjába és a posztulátorhoz is rendszeresen érkeznek levelek, amelyekből az derül ki, hogy a hívek sok esetben kérik a vértanú püspök közbenjárását, s a kérések meghallgatásra találnak, eredménnyel járnak.

Megjelent az Új Ember c. lapban

Az Egy-Ház építőkövei

Ökumenikus imahét Kárpátalján

2003. január 19 és 26 között ökumenikus imahetet tartottak a különböző egyházak a keresztények egységéért. A Szentatya különösen a szívén viseli Jézus kívánságát: „hogy egyek legyenek!", és minden hívőt arra kér, hogy ezen a héten különösen is imádkozzon az egységért. Ennek jegyében tartották meg Munkácson az imaórákat először a római katolikus székesegyházban, majd sorban a református, görög katolikus és a pravoszláv templomokban. A január 20-án, hétfőn megtartott első imádságra a Szent Márton Székesegyházban került sor Majnek Antal püspök vezetésével, melyen részt vettek még a különböző felekezetek papjai és hívei.

Néhány perccel az imaóra előtt értem a templomhoz, s közben összetalálkoztam a református hívekkel, akik szintén oda igyekeztek. Ez volt az első élményem az imahétről: jó érzéssel töltött el, hogy ugyanabba a templomba megyünk imádkozni és Isten akaratát keresni.

A találkozót Majnek Antal püspök atya nyitotta meg, aki nagy örömmel üdvözölte a jelenlevőket, akik megtöltötték a székesegyház padjait. „Bár szenvedjük még a megosztottságot, évente egyszer jólesően megtapasztaljuk az egységet" – mondta bevezetésül, majd az oltáron égő gyertyára mutatott: „Ez a gyertya jelképezze Krisztust, aki mindannyiunkat össze akar hozni egy olyan egységben, amit Szentlelke által már épít. Ő látja, hogy ez az igyekezet már él a szívünkben, amikor évente egyszer félre tudjuk tenni a különbségeket. Minden azon múlik, mennyire tudunk őrá figyelni, aki egyedül tud összehozni minket."

Ezután a bűnbánati liturgia következett, amelynek keretében Isten bocsánatát kértük az egység ellen elkövetett bűnökért: „Bocsásd meg egységünk hiányát, amit büszkeségünk okoz, bocsásd meg bűneinket, melyekkel testvéreink ellen vétkeztünk... Nem szerettünk Téged egész szívünkkel, és nem szerettük felebarátainkat úgy, mint önmagunkat."

Gulácsy Lajos nyugalmazott református püspök, munkácsi lelkész beszédében ezt mondta: Jézus azt mondta, keskeny és göröngyös az út, de célba ér. Ezért együtt kell mennünk ezen az úton, együtt kell vándorolnunk a cél felé. Az elmúlt évtizedekben is tudtunk testvérek lenni, mert tudtuk, hogy segítenünk kell egymást a nyomorúságban, együtt kell vándorolnunk. „Vándoroljunk együtt békében, s ezt a vándorutat a szeretet irányítsa; tudjuk egymás terhét hordozni, és tudjunk egymásnak megbocsátani" – mondta befejezésül.

Vitalij atya, a pravoszláv egyház képviselője arról beszélt: mi vagyunk a világ világossága, s csak akkor tehetünk ennek a feladatunknak eleget, ha testvéri egységre törekszünk.

Majnek Antal püspök atya így folytatta az egységről való elmélkedést: „Nem az-e a vágya Istennek, aki a mi Atyánk, és a Fiúnak, aki a mi testvérünk, hogy ne egymás ellen harcoljunk, hanem karöltve az igazi ellenség ellen vegyük fel a küzdelmet? Mert sosem az ember az ellenség, hanem a Gonosz. Ha nem egymást segítve fogunk küzdeni ellene, akkor ki fog kacagni minket, és Jézus továbbra is vért fog verejtékezni – miattunk."

A püspök atya örömét fejezte ki, hogy több településen alakultak – helyi kezdeményezésként – ökumenikus imacsoportok, akik egész évben összejárnak imádkozni a keresztények egységéért. „Boldogok, akik segítenek az Úr Jézusnak, a mi Megváltónknak tervét a láthatatlan világból a láthatóba hozni, s ezzel az Egy-Házba, a mennyei Jeruzsálembe egy-egy építőkövet tesznek" – fejezte be beszédét a püspök atya.

Az egységért való közös könyörgés, majd az áldás következett. Felemelően szép volt a református és a görög katolikus énekkar előadása is. Közben az jutott eszembe: mi mindentől fosztjuk meg magunkat, hogy az év többi 51 hetében külön próbáljuk Jézust imádni és követni. Az ökumené át kell, hogy járja az életünket, hogy egyszer elmondhassuk, amit Gulácsy Lajos püspök így fejezett ki: „Testvérek voltunk, tudtunk vigyázni egymásra, és ezért megáld minket az Isten."

Pápai Zsuzsanna

Gulácsy Lajos református püspök igehirdetése a munkácsi Szent Márton Székesegyházban

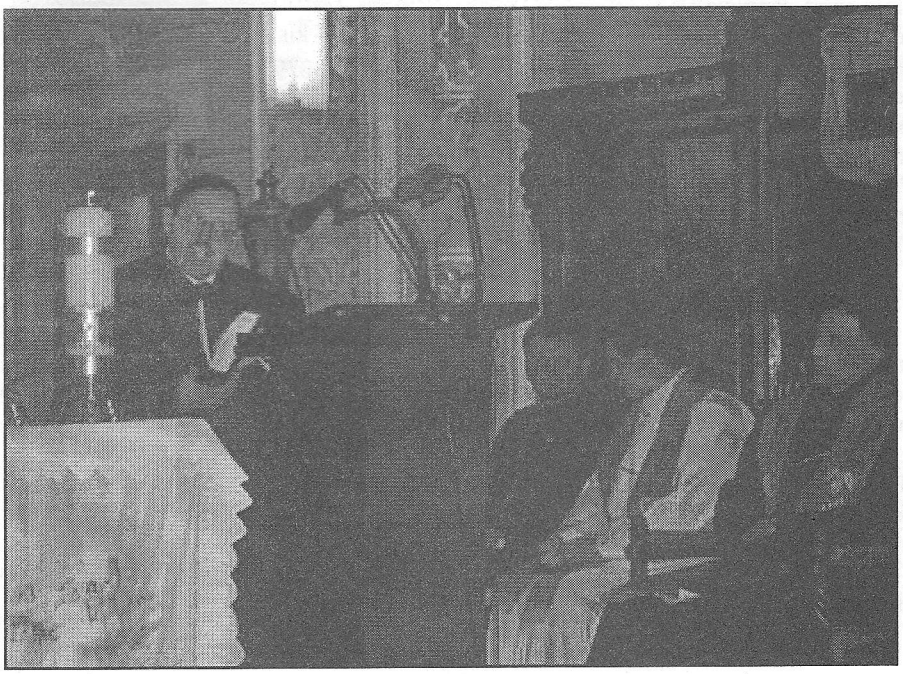

Tanuljunk! De hol?

A Munkácsi Katolikus Líceumról

Hol az a középiskola – kérdezhetné egy mai tizenéves –, ahol élmény a tanulás, jó a társaság, fergeteges hangulat uralkodik, keresztény emberek vesznek körül, és mindig történik valami? Van ilyen egyáltalán?

Jó hírem van, kedves diák! Két éve működik ilyen iskola Kárpátalján, és a Munkácsi Katolikus Líceum nevet viseli, melyben katolikus szellemben folyik a nevelés-oktatás. Hihetetlennek tűnhet, de diákok és tanárok nagyon jól érzik magukat itt, bátran ajánlják minden érdeklődő kilencedikesnek. Persze, most azt mondhatnád, ez túl tökéletesnek hangzik, a valóság bizonyára egészen más. Tényleg, igazad van. Valójában sokkal több minden van itt, mint amit az előbb felsoroltam. Hadd említsek néhány konkrétumot:

– intelligens keresztény emberek nevelése; egyik tanárunk ezt így fogalmazta meg:

„Fennállása óta az iskola azon igyekszik, hogy a háromféves tanulmányi idő alatt magas fokú műveltséget szerezzenek az itt tanuló diákok. A cél nem csupán a tantervek teljesítése, sokkal fontosabb számunkra, hogy olyan gondolkodó emberek nevelkedjenek az intézmény falai között, akik talentumaikat Istenbe vetett hittel embertársaik javára kamatoztatni akarják, és tudják is."

– komoly felkészítés a továbbtanulásra, önálló gondolkodásra nevelés:

„Igyekszünk mindent megtenni annak érdekében, hogy tanulóink tovább folytathassák tanulmányaikat főiskolán, egyetemen. Azt szeretnénk, hogy nagy tudású, lelkileg gazdag fiatalok nevelkedjenek itt, akik önállóan is képesek tanulni. Ezt célozza meg minden oktatási és szabadidős program: ezért járunk közösen kirándulni, ezért szervezik meg a diákok a különböző rendezvényeket, és ezért vesznek részt lelkigyakorlatokon, tantárgyi vetélkedőkön, együtt készülnek a közös ifjúsági szentmisékre, együtt boncolgatják a lélek mélységeit a filmklub keretén belül."

– tanulmányi versenyeken való részvétel, ahol a diákok tapasztalatokat szereznek, és a „szakma" felfedezheti tehetségüket (van például matematikából területi helyezettünk, anyanyelvi és ukrán nyelvben jeleskedő diákunk, szavalóversenyek nyertesei stb.)

– informatikai szakirányú oktatás az iskola számítógépparkjában

– idegennyelv-oktatás német és angol nyelvből magas óraszámban

– hitoktatás, lelkigyakorlatok, alkalom lelki beszélgetésekre

– szabadidős programok: kirándulások, táncos estek, vetélkedők, szakmai hetek, filmklub, előadás párkapcsolatról, irodalmi és történelmi eseményekről, gólyabál, nyári táborok stb.

– akik nem munkácsiak, azoknak kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani.

Leghitelesebb, ha maguk a diákok mondják el véleményüket a líceumról:

„Én azért jöttem ide tanulni, hogy több tudást szerezzek. Most, hogy már itt vagyok, érzem, hogy fontos vagyok. A tanárok nem csak tudást, de szeretetet és törődést is nyújtanak. A tanulók közötti kapcsolat is barátságos, családias. Jól érzem itt magam, ezért szeretek ide járni."

„Sokat kirándulunk, és kezdem megismerni Kárpátalját. Otthon nem volt lehetőségem ilyen kirándulásokra."

„Családias környezetre, igazi barátokra találtam. És amiben legkellemesebben csalódtam: a tanárok. Végre emberszámba vesznek, itt még a gyengébb tanulókat is lelkesítik: mindenki kapott az Istentől talentumot, itt ezt próbáljuk gyarapítani!"

„Sok jóban van részünk, néha csalódunk is, de megéri!"

„Úgy érzem, hogy egy igazi keresztény közösségre találtam."

A diákok véleménye mellett a tanároké is fontos az iskola megítélésében:

„A líceum erősebb, mint egy átlag iskola. A gyerekek azért jönnek, hogy tanuljanak, és ez látszik is. Más a hozzáállásuk a tanuláshoz. Azt gondolom, hogy ebben a líceumban meg tudják alapozni a jövőjüket."

„Tanárként szemlélve a mi kis „alma mater"-ünket azt tudnám megjegyezni, hogy nagyon otthonos, bensőséges, szeretetteljes a légkör. Mind a tanár, mind a diák családtag, aki bármikor is érkezik, HAZA érkezik, ahol társakat talál. Ez a légkör láthatóan összekovácsolja a diákokat, s lehetőséget teremt egy egységes, bensőséges tanár-diák viszony kialakításához és fenntartásához. Az ilyen típusú kapcsolat, úgy gondolom, hosszú távon elősegíti a tanulás előrehaladását, teret biztosít a tanuló egyéniségének alakulásához. A szeretet a kulcsa mindennek."

Nos, kedves diák, ha kedvet kaptál ahhoz, hogy itt tanulj, ezek után nincs más hátra, mint hogy figyeld a líceum felvételi felhívását a 2003/2004-es tanévre az Új Hajtásban, valamint a többi kárpátaljai lapban, és időben jelentkezz. Addig is tanulj és készülj, hogy szeptemberben találkozhassunk.

Szeretettel várnak a Munkácsi Katolikus Líceum diákjai és tanári kara!

Február szentjei

Szent Balázs

püspök, vértanú

Többféle változatban tudósít a legendás Szent Balázs szenvedéstörténete arról, hogy szentünk örmény születésű volt, és olyan példamutató keresztény életet élt, hogy Szebaszte hívő népe püspökké választotta. Balázs erre a Szentlélek indítását követve visszavonult egy magányos hegyi barlangba, jóllehet tette nem éppen egyezett a kor püspökeszményével. Innen vezette imádkozva, tanácsokat osztva és gyógyítva a rábízott közösséget. Vadállatok őrizték, háziállatok módjára engedelmeskedve neki.

316 táján még folyt Szebasztéban az a keresztényüldözés, melyet még Licinius császár rendelt el, és őt is elfogták. Mivel nem bírták hittagadásra kényszeríteni, a szokásos megkorbácsolás után siralomházba került. Mint előbb barlangjában, a börtönben is sok segítséget kérő ember kereste föl. Rabságában soksok csodát tett, amelyekről a legendája beszél. Vízbefojtás általi halálra ítélték, de végül is lefejezték.

Annak alapján, hogy egy kínzó torokfájás kapcsán segített, a késő középkorban a tizennégy segítő szent közé sorolták. Ezek ismeretében meglepő, hogy a Balázsáldás mindmáig élő liturgikus szokása csak a 16. században keletkezett és a 17. században nyomtatták ki a Rituale Romanum (Római Szertartáskönyv) függelékében.

Tisztelete a latin egyházban a 12. századtól lett általános, mégpedig egy gégedaganat elleni imádsággal kapcsolatban. Később vérzések, hólyagbetegségek, továbbá kelések, kólika, pestis és fogfájás esetén fordultak hozzá. Részben érthető kapcsolat révén aztán védőszentje lett az orvosoknak, a takácsoknak, valamint a szélmolnároknak és a fúvós muzsikusoknak. Vincéhez hasonlóan időjelző szentként is tisztelik.

Ünnepét Rómában a 12. század óta ülik február 3-án.

Szent Ágota

szűz, vértanú

Ünnepe: február 5.

A szicíliai Katániában született előkelő szülők gyermekeként. A fiatal, Krisztus szeretetére vágyó leány túlságosan hamar a kéjvágyó helytartó, Quintianus mesterkedéseinek célpontja lett. Letartóztatta a szépséges Ágotát, és az egyik hírhedt örömtanyára vitette; az ilyesmi az antik korban nem ment ritkaságszámba. Ott az intézmény tapasztalt vezetőnőjének kellett volna a leány átneveléséről gondoskodnia, de az gyorsan felismerte, hogy Ágota esetében a kívánt érzületváltozást nem lehet elérni. Ezért a helytartó Ágotát bíróság elé állíttatta, kihallgatták, megkínozták és börtönbe vetették. Néhány nap leforgása alatt a kínzások egész sorát kellett kiállnia. Amikor a földühödött bíró semmire sem ment, poroszlóival szinte halálra verette, majd levágatta a leány mellét. Mindezek után a börtönben olyan megerősítésben részesült, amilyen még a legendákban sem gyakran fordul elő: a gaztett utáni éjszakán megjelent előtte Szent Péter és meggyógyította. A nyilvánvaló csodát semmibe véve Quintianus tovább folytatta a gyalázatos eljárást. Végül is Ágota az újabb bántalmazások következtében meghalt a börtönben.

Tiszteletét az indította el, hogy szülővárosa, Katánia a szent vértanúságának első évfordulóján csodásan megmenekült az Etna kitörésétől. A lakosság a vértanú sírjáról elhozott fátyollal segítséget kérve vonult a megsemmisítő lávafolyam elé, és az február 5-én minden várakozás ellenére megállt. Szent Ágota híre és tisztelete gyorsan elterjedt Szicílián kívül is, az egész egyházban.

Tűzvész és földrengés ellen hívják oltalmul. A középkorban a tizennégy segítő szent között találjuk. Főleg a mellbetegek fordulnak hozzá.

Ünnepét Rómában a 6. század óta ülik.

Szent Mátyás apostol

Ünnepe: február 24.

A jeruzsálemi kicsiny közösség Jézus feltámadása után, még pünkösd előtt Júdás helyett egy másik apostolt akart választani egyfajta istenítélettel. Lukács ránk hagyományozta Péter beszédét, melyben így érvelt: „Kell tehát, hogy azok közül, akik mindig velünk tartottak, amikor a mi Urunk, Jézus közöttünk járt-kelt, kezdve János keresztségétől egészen mennybevétele napjáig, valaki velünk együtt tanúskodjék feltámadásáról." Két jelöltet állítottak, akik megfeleltek ennek a feltételnek: Barnabást és Mátyást. A sors Mátyásra esett, és őt sorolták az apostolok közé.

Mátyás további sorsa ismeretlen előttünk. Az apokrif *András és Mátyás cselekedetei* állítása szerint a missziós területek elosztása alkalmával „az emberevők országa" jutott neki. Ott Mátyást megvakították és börtönbe vetették, de Isten visszaadta látását és András csodálatos módon kiszabadította. A vértanúhalált állítólag lefejezés útján szenvedte el. Emiatt bárddal szokták ábrázolni, és a keresztény mészárosok és ácsok őt választották védőszentjükül.

Életige, 2003. február

„Hallgassátok ma az Ő szavát!"
(Zsolt 95(94),8)

A zsoltár, amelyben ez az ige található, arra emlékeztet minket, hogy Isten népe vagyunk; Ő pedig vezetni akar bennünket, mint a nyáját legeltető pásztor, hogy eljussunk az ígéret földjére. Ő, aki öröktől fogva gondolt ránk, tudja, hogyan kell előremennünk ahhoz, hogy teljességben éljünk, és eljussunk az igazi létre. Mivel szeret minket, megsúgja, hogy mit tegyünk és mit ne; megmutatja az utat, amelyen haladnunk kell.

Isten úgy szól hozzánk, mint barátaihoz, mert be akar vonni bennünket a Vele való közösségbe. A zsoltár zárógondolata szerint, ha valaki hallgat az Ő szavára, belép Isten nyugalmának országába, vagyis az ígéret földjére, a Mennyország boldogságába.[1]

Jézus is pásztorhoz hasonlítja magát, aki mindannyiunkat elvezet az élet teljességére. Szól hozzánk, és tanítványai, akik ismerik Őt, hallgatnak hangjára, és követik Őt. Ő pedig megígéri nekik az örök életet.[2]

Isten mindenkihez szól. Erre emlékeztet minket a II. Vatikáni Zsinat is: „Lelkiismerete mélyén az ember olyan törvényt fedez fel, amelyet nem ő szab magának, de amelynek engedelmeskednie kell. Ennek a törvénynek a hangja, mely mindig arra szólítja, hogy szeressen, hogy jót tegyen és kerülje a rosszat, szükség esetén azt súgja: „Tégy így!" vagy „Ezt ne tedd!" Az ember valójában Isten törvényét hordozza szívében..."[3]

Mit kell tennünk, amikor Isten a szívünkhöz szól? Egyszerűen hallgatnunk kell erre a Szóra, tudva, hogy biblikus értelemben „hallgatni" azt jelenti, hogy teljes mértékben csatlakozunk és alkalmazkodunk ahhoz, amit hallunk, és engedelmeskedünk neki. Ez azt jelenti, hogy engedjük, hogy Isten kézen fogjon és vezessen minket.[4] Rábízhatjuk magunkat, mint a gyermek, aki hagyja, hogy édesanyja karjában tartsa és vigye. A keresztényt a Szentlélek vezeti.

„Hallgassátok ma az Ő szavát"

E szavak után a zsoltár így folytatódik: „Ne keményítsétek meg a szíveteket!" Jézus is sokszor beszélt a szív keménységéről. Ellenállhatunk Istennek, bezárkózhatunk előtte és visszautasíthatjuk, hogy hallgassunk szavára. A megkérgesedett szív nem hagyja formálni magát.

Néha nem is rosszakaratról van szó. Inkább arról, hogy „azt a hangot" nehéz megkülönböztetni a bennünk visszhangzó sok más hangtól. Szívünket gyakran megfertőzi a sok fülsiketítő zaj: a bűnre vezető rendetlen hajlamok, az Isten tervének ellenálló, világi gondolkodásmód, a divat, a reklámszövegek... Tudjuk, hogy milyen könnyen összetévesztjük saját véleményünket és vágyainkat a bennünk élő Lélek hangjával, és hogy ezért milyen könnyen önkényessé és szubjektívvé válhatunk.

Sohasem felejtkezhetem meg arról, hogy a Valóság bennem van. Mindent el kell hallgattatnom magamban, hogy felfedezhessem Isten hangját. Felszínre kell hozni ezt a hangot, mint gyémántot a sárból: megtisztítani, láthatóvá tenni, és hagyni, hogy vezessen. Akkor majd mások vezetője is lehetek, mert Isten halk hangja ösztönöz és megvilágosít. Ez a lélek mélyéről felszálló sugallat: bölcsesség és szeretet, a szeretetet pedig tovább kell adni.

„Hallgassátok ma az Ő szavát!"

Hogyan finomítsuk természetfelettire való érzékenységünket az evangélium logikájára, hogy képesek legyünk befogadni azt, amit ez a hang tanácsol?

Mindenekelőtt folytonosan újra kell evangelizálnunk magunkat, úgy, hogy forgatjuk és olvassuk Isten igéit, elmélkedünk rajtuk és éljük az Evangéliumot, hogy így egyre inkább evangéliumi gondolkodásmódra tegyünk szert. Minél inkább megismerjük azokat az igéket, amelyek Jézus ajkáról fakadtak, aki Isten megtestesült Igéje, annál inkább megtanuljuk felismerni Isten bennünk szóló hangját. És ezt imádságban is kérhetjük.

Aztán hagynunk kell, hogy a Feltámadott éljen bennünk, azáltal, hogy megtagadjuk önmagunkat, és hadat üzenünk mindig lesben álló önzésünknek és „régi emberünk"-nek. Ehhez késznek kell lennünk arra, hogy nemet mondjunk mindarra, ami ellentétben áll Isten akaratával, és igent arra, amit Ő kér; hogy nemet mondjunk önmagunknak a kísértés pillanataiban, elvágva annak ösztönzéseit, és igent azokra a feladatokra, amelyeket Isten ránk bízott; igent a minden felebarát iránti szeretetre, igent a próbatételekre és nehézségekre, amelyekkel találkozunk.

Végül könnyebben be tudjuk fogadni Isten hangját, ha a Feltámadott közöttünk van, vagyis akkor, ha annyira szeretjük egymást, hogy eljutunk a kölcsönösségre, a közösség és a testvériség oázisát teremtve meg ezáltal mindenütt. A köztünk lévő Jézus olyan, mint a hangszóró: mindannyiunkban felerősíti Isten hangját, amely így érthetőbbé válik. Pál apostol is azt tanítja, hogy a közösségben megélt keresztény szeretet egyre gazdagítja ismereteinket és javítja ítélőképességünket, ezáltal segít minket abban, hogy mindig a jobbat tudjuk választani.[5]

Életünket akkor a bennünk és a köztünk lévő Isten kettős tüzében éljük. Ebben az isteni kohóban fogunk alakulni, és gyakorlatra teszünk szert abban, hogy Jézust hallgassuk és kövessük.

Csodálatos az az élet, amelyet – amennyire csak lehetséges – a Szentlélek irányít: gazdag, erővel és lendülettel teli, hiteles és ragyogó.

Chiara Lubich

1. Vö.: Zsid 3,7-4,11
2. Jn 10,28
3. Gaudium et Spes 16
4. Vö.: Zsolt 73(72),23-24
5. Vö.: Fi 1,9

Témák a gyereknevelés művészetéből 6.

Felelősségre nevelés

Ha végiggondoljuk, mik a gyereknevelés céljai, az egyik legfontosabb közülük az, hogy fokozatosan önálló, felelősségteljes, döntésképes felnőtté váljon a csemete. Ez a folyamat gyakorlatilag a csecsemőkorban kezdődik el, és ideális esetben lezajlik legkésőbb a házasodás időpontjáig. Sajnos, ennek ellenére sokan vannak, akik papíron és testben nagykorúak, de nem alakult ki bennük a személyes felelősségtudat és az önálló döntés képessége. Mit tehetünk, hogy ezt elkerüljük saját gyermekeinkkel kapcsolatban? Röviden így lehetne összefoglalni: *hagyjuk őket hibázni, és fokozatosan engedjük el őket!*

Hogyan segítünk igazán?

A gyermek Isten ajándéka, de nem a mi tulajdonunk! Minket, szülőket Isten megbízott, hogy gondoskodjunk róluk, neveljük fel őket, végül pedig engedjük el őket arra a helyre (hivatásra), ahová Isten rendelte őket, például az új családjukba. Ez az elengedés nyilvánvalóan nem csak testi, hanem lelki értelemben is történik – azt jelenti, hogy a szülő elfogadja, hogy már nem ő irányítja gyermeke életét (és nem is próbálkozik ezzel).

Természetesen ez a folyamat nem hirtelen történik. Valahol ott kezdődik el, amikor az éppen csak kúszni tudó csecsemő megpróbálja elérni a kissé távolabb levő játékot. Kétféleképpen reagálnak a szülők. Az egyik „segít" neki, elérhető közelségbe tolja a játékot. A másik hagyja, hadd „kínlódjon". Melyik segített neki igazán? Az, aki hagyta küszködni, mert ezzel megengedte, hogy tanulja a kúszás technikáját, és azt, hogy valamit saját erejéből érjen el (a szó szoros és átvitt értelmében) a gyereke. Tulajonképpen ez ismétlődik – különböző szinteken – a felnőttkorig.

Ha azt akarjuk, hogy megbízható felnőtt váljék a gyerekünkből, engedjük meg, hogy megtapasztalja megbízhatatlansága következményeit! Ne figyelmeztetgessük folyton a feladataira, hadd váljon ez belső igénynyé! Hadd kapjon egyszer-kétszer rossz jegyet, ha nem készül órára – ez még mindig olcsóbb tanulópénz, mint ha később a főnöke rúgja ki, mert nem teljesítette időre a megbízást. Megóvhatjuk a rossz jegytől, ha állandóan ellenőrizgetjük és figyelmeztetgetjük, csak éppen nem teszünk vele jót, mert később nem fogjuk tudni megtenni ugyanezt.

Megpróbálunk mindent megtenni, hogy a fájdalomtól, a kudarcoktól és a csalódástól megkíméljük a gyerekünket, de ezzel nem feltétlenül teszünk jót. Nem leszünk mindig mellettük, hogy közbeléphessünk, ha hibáznak, vagy hogy megvédjük őket. Ha nem alakul ki (mert nem hagyjuk) ilyen esetekre a „problémamegoldási technikájuk", teljesen védtelenül állnak majd az ilyen helyzetekben, és ez nagyon komoly gondokhoz vezethet felnőttkorukban. Keményen hangzik, de igaz, hogy a jószándékú segíteni akarással (ami, ha mélyebben megnézzük, inkább a gyerek magunkhoz kötését célozza) tönkre lehet tenni, vagy legalább is nagyon megnehezíteni a gyerekünk későbbi életét, adott esetben még az ő családjáét is.

Alapvető feladat: engedjük hibázni a gyereket! Több ezer figyelmeztetés sem helyettesíti a személyes tapasztalatot, sőt, inkább ellenállást vált ki. Egy ezzel foglalkozó könyv újra meg újra megismétli: *hagyjuk meg a következményeknek a tanítást!* Összehasonlíthatatlanul többet tanul a gyerek a saját maga által leszűrt tanulságokból, mint a kívülről ráerőltetett figyelmeztetésekből és tanácsokból.

Egy tipikus példa

„Édes kislányom, öltözz fel melegen, mert megfázol" – mondja el minden alkalommal az aggódó anyuka, amikor nagyobbacska lánya elmegy otthonról. Mi történik ilyenkor? A lány felé azt az üzenetet küldi édesanyja (jó szándéka teljes tudatában), hogy ő úgysem képes egyedül eldönteni, mennyire kell felöltöznie, feltétlenül szüksége van anyjára ahhoz, hogy ebben jó döntést hozhasson.

Itt megjegyzendő, hogy az orvosok szerint a gyakori megfázásnak éppen a túlöltöztetés az egyik oka, mert nem lesz elég edzett az immunrendszer. Tegyük fel azonban, hogy az anyukának teljesen igaza van, tényleg nem öltözött fel eléggé a lány. Mi van akkor, ha senki nem figyelmezteti, és gyengén felöltözve megy el? A legvalószínűbb eset, hogy fázni fog, és levonja a következtetést, hogy máskor jobban fel kell öltözni – ezentúl magától is megteszi. Ritkább esetben összeszed egy náthát – és így megint csak tanult valamit. A fent említett könyv szerzői hangsúlyozzák, hogy – ha csak nincs közvetlen életvagy súlyos sérülésveszély – semmit nem jó erőltetni, mert sokkal jobb, ha a gyerek- és kamaszkori kisebb károkból tanul az ember, mint ha felnőtt korában kell (sokszor már komoly következményeken keresztül) megtanulnia ugyanezt. Értékes tapasztalatok ezek, amelyektől nincs jogunk megfosztani a gyerekünket.

Nincs mindig szüksége a véleményünkre!

A fenti példa sokaknak talán túlzásnak tűnik – és bizonyára az is, olyan szempontból, hogy egy-egy jószándékú figyelmeztetés még igazán nem fenyegeti a felelősségvállalás kialakulását. Igazából akkor van a baj, ha ezek a figyelmeztetések, tanácsok állandóan ismétlődnek, és az élet minden apró területét befogják. Ilyenkor a szülő egyszerűen rátelepszik gyereke életére, aki ez alatt a súly alatt képtelen felnőni. Ezzel pedig borzasztóan rosszat tesz neki! Ha nem hagyjuk, hogy gyerekünk megtanuljon – kockázatok és kudarcok árán – felelősséget vállalni és döntéseket hozni, akkor felnőtt korában minden olyan helyzetben, amikor nem állunk mellette (márpedig bőven lesz ilyen) szorongás és bizonytalanság fogja betölteni. Ördögi kör alakul ki – állandó tanácsaink azt üzenik: „Te erre egyedül úgysem vagy képes!", és egy idő után valóban nem lesz képes rá, ez pedig végleg feljogosít minket, hogy kézbe vegyük gyerekünk életének irányítását, aki így végképp önállótlan, döntésképtelen személyiséggé válik. Ráadásul állandó kisebbrendűségi érzése alakul ki. Az önértékelés hiánya pedig nagyon nagy hatással lesz egész életére és emberi kapcsolataira. *Vegyük észre: a nélkülözhetetlen tanácsainkkal nem gyerekünk érdekét szolgáljuk, valójában saját fontosságunk tudatát akarjuk fenntartani!*

Végül egy-két szempont:

- Tönkreteheti a tanulságot a „Na látod, én megmondtam!" típusú megjegyzés.
- Engedjük meg, hogy kár érje gyerekünket saját hibájából – de nem muszáj eltűrnünk, hogy nekünk is kárt okozzon.
- Az ő problémáját ne tegyük rögtön a saját problémánkká; ha azt látja, hogy mi idegeskedünk, akkor ő már minek idegesítse magát ezzel a dologgal – ezzel át is vettük a felelősséget.
- Ha segítséget kér a gyerek, azt viszont vegyük komolyan!
- Nélkülözhetetlen, hogy mindez a „hibázni engedés" szeretetteljes és elfogadó légkörben történjen, ahol a gyereknek nem kell szorongania, félnie attól, hogy mit szólnak, ha valamit elront.

Popovicsné Palojtay Márta

Az isenheimi oltár rejtélyes szerzője

Shakespeare-hez hasonlóan Grünewald is örök rejtély marad. A XVI. sz. egyetlen német festőjét, a késő gótika kiemelkedő egyéniségét, akinek nagysága, művészi ereje Dürerhez mérhető, olyannyira elfelejtették, hogy még a nevében sem lehetünk bizonyosak. Az igazi neve valószínűleg Mathis Gothardt Nithart volt és az M.G.N. szignót használta, de mert egy XVII. századi író tévesen Grünewaldnak nevezte, végül ezen a néven vált ismertté. Születése és elhalálozási helye, éve bizonytalan. Életéről és személyéről is csak keveset tudunk. Életében megbecsülték, de halála után rövidesen feledésbe merült.

Első ránk maradt műve, a Krisztus kigúnyolása valószínűleg egy Passió-oltár töredéke. 1510 körül készítette főművét: a hatalmas isenheimi szárnyas főoltárt a betegápoló antonita rend temploma részére. Ebben az időben egész Európát pusztító pestisjárvány tartotta rémületben. Az 1500-as években a betegápoló rendek dolga mérhetetlenül megsokasodott. Özönlöttek a betegek, akiket szigorúan el kellett különíteni a külvilágtól. Az isenheimi kórházban főként bélpoklosokat ápoltak (a bélpoklosság egyik korabeli neve: Szent Antal tüze). A bővülő kórházhoz jóval nagyobb templom kellett. A templomhajót megosztva, a hátsó részben rácsot állítottak fel. A fertőzés és a tisztátalan érintés elkerülése céljából a szerencsétlenek e zárófal mögött szorongtak, de azért mégis úgy, hogy a szentség áldását ne vonják meg tőlük.

Az oltárt a templom végében állították fel, jó magasan, hogy a ráccsal elzárt betegek is jól láthassák. A szobrokkal díszített oltárhoz két-két mozgatható és egy merev szárny csatlakozik, így három különböző nézete van. Alapgondolata a megváltás, mely Jézus születésének, halálának és feltámadásának ábrázolásában jut kifejezésre. Mathis mester számára a művészet nem a szépség rejtett törvényeinek kutatását jelentette, mint itáliai kollégái számára, hanem az volt a célja, hogy képeivel prédikáljon, így hirdetve az Egyház tanította szent igazságokat.

Az oltár értelme, rendeltetése: a Megfeszített Krisztus kereszthalálát,

A főoltár bal táblája

végsőkig fokozott szenvedését, az anya és a tanítvány fájdalmát, Mária Magdolna kétségbeesését Mathis mesternél szemléletesebben senki sem tudta megjeleníteni. Krisztus haldokló testét eltorzítják a kereszt kínjai, minden porcikáját ostor hasította gennyes, véres sebek borítják. Tehát a festő nemcsak az ismert stigmákat jeleníti meg, hanem egy ember egész meggyötört testét. Grünewald Krisztusa bélpoklos! A meggyötört, elkínzott betegeknek szánta együttérző vigaszul: Embertársul!

A művészettörténetben talán ez az egyetlen olyan Krisztus, amelyik nem magasodik a szereplők – és a nézők – fölé a magasba, hanem úgyszólván a földön áll. Környezetéhez és embertársaihoz, a halálra ítélt bélpoklosokhoz hasonlóan itt szenved velünk. Ez a Krisztus nincs gyolcsba burkolva, ágyékkötőjét nem lebegteti dekoratívan a szél: a mi Krisztusunkat rongycafatok fedik. A kereszt másik oldalára

Grünewald: Az isenheimi szárnyas főoltár. A középső tábla

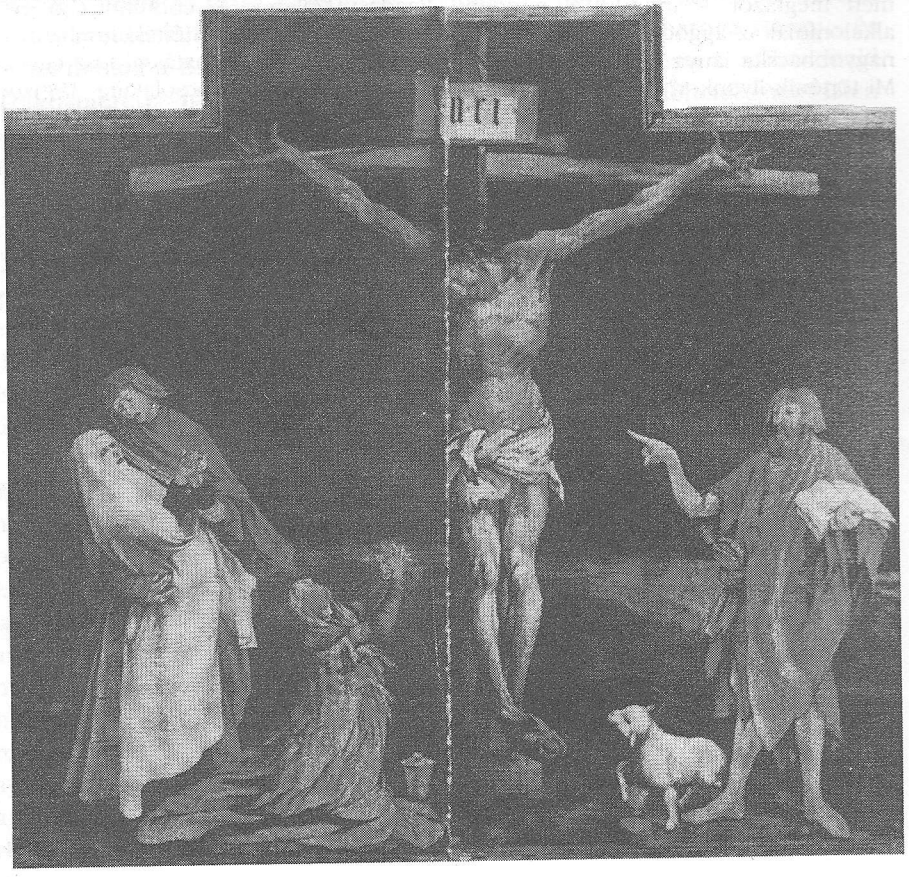

a művész odaállítja az akkor már halott Keresztelő Szent Jánost, aki kinyújtott kezével hangsúlyozottan Krisztusra mutat, míg föléje írva olvashatjuk szavait: „Neki növekednie kell, nekem pedig kisebbednem."

A művész szándéka nem kétséges: azt akarta, hogy az oltár szemlélői elgondolkozzanak e szavakon. Az lehetett a célja, hogy lássák, hogyan növekszik ezután Krisztus, és hogyan kell nekünk megfogyatkoznunk. Erre utal az egyébként könyörtelen realizmussal megfestett kép egyetlen fantasztikus eleme: az alakok méreteiben mutatkozó szembeötlő különbség. Elég, ha a kereszt alatt térdeplő Mária Magdolna kezét összehasonlítjuk a Jézuséval, hogy meglássuk a feltűnő méretkülönbséget. János karja, ahogyan Máriát támogatja, szintén jó másfélszer hosszabb az anatómiai követelménynél.

A jelenet sötét háttere a Krisztus halálának órájában bekövetkezett napfogyatkozásra, másrészt a kozmosz gyászára utal.

A szenvedés és a nyomor együttérző jeleit Mathis mester más művein is felfedezhetjük. Az isenheimi oltár Jézus születése tábláján Mária rongyos pelenkában tartja az újszülöttet. Erre sincs példa a művészettörténetben! És Grünewald valamennyi szentje mezítlábas, és nincs glóriájuk, ami jelentheti emberi vonásaik hangsúlyozását is. Kivétel az újszülöttet tartó Mária és a feltámadás Krisztusa.

A főoltár jobb táblája

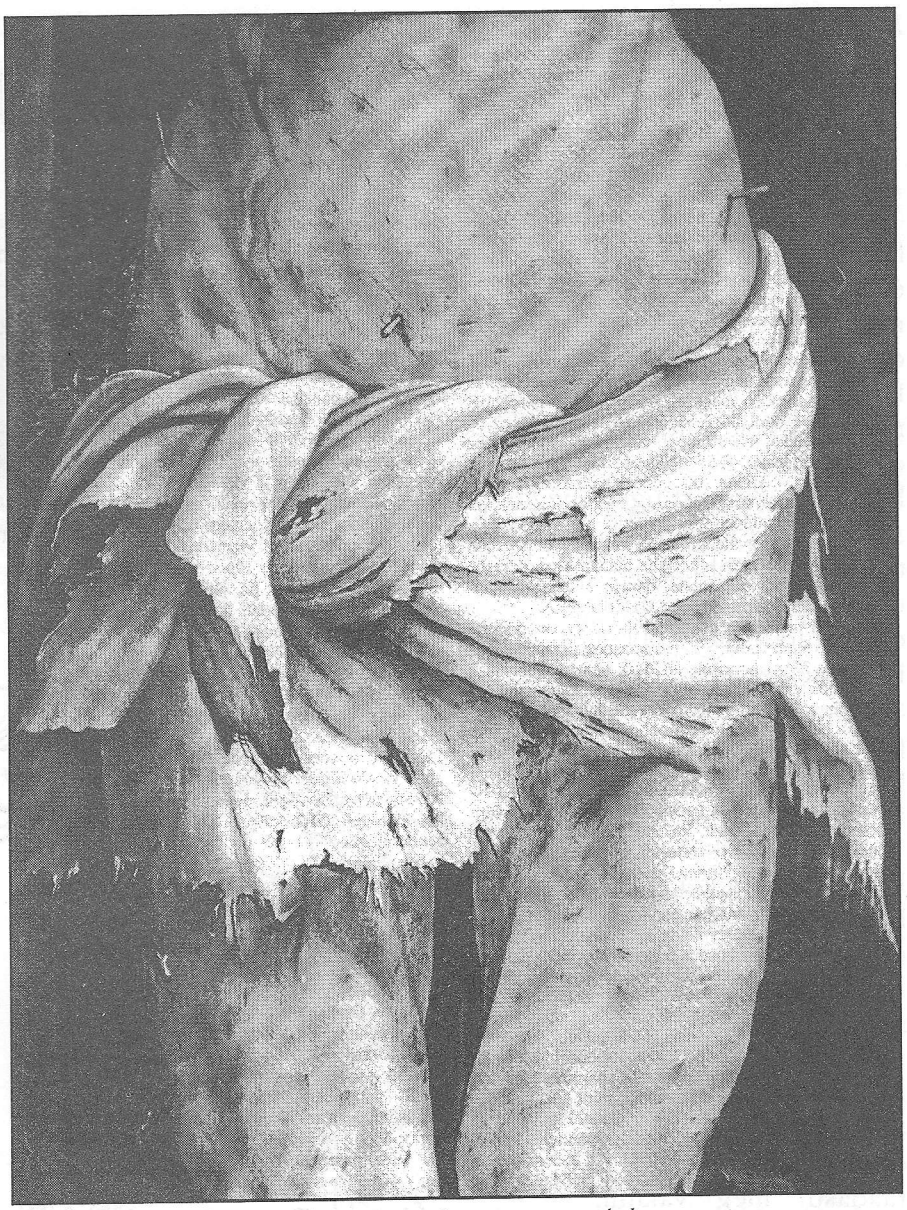

Jól látszanak Krisztus testén az ostor hasította gennyes sebek

A megjelenítés ereje, megrázó drámaisága Grünewald zsenialitása. Felfokozott színei párosulnak az utolérhetetlenül kifejező erejű fénnyel. Az izzó színek eléréséhez speciális alapozást és aláfestést használt, képein a fény néha valósággal szétporlasztja a formákat. Ecsetjét nemcsak a halott Krisztus agyonkínzott testének ábrázolására használta; az oltár egy másik képtábláján a Feltámadás dicsőségében mennyei fénnyé lényegült test földöntúli látomását festette meg. Varázsa elsősorban színeiben rejlik. Jézus, sugárzó dicsfénytől övezve, most emelkedik fel sírjából; a lepel, melybe csavarták, visszaveri glóriájának színes sugárkoszorúját. Éles ellentét uralkodik a szín felett lebegő Krisztus megdicsőült alakja és a földön fetrengő katonák kétségbeesett mozdulatai között, akiket rémült káprázatba ejt e hirtelen támadt ragyogás. Eltorzított formáik még jobban kiemelik Jézus megdicsőült testének tiszta, fenséges nyugalmát.

Mathis mester kivételesen érzékeny, embertársaival szenvedélyesen és mélységesen együttérző művész volt. Nagy műveit összehasonlítva kortársainak csodálatosan megrajzolt, művészileg nagyszerű – ám jócskán idealizált – képeivel, joggal érezhetjük, hogy a mi Grünewaldunk együtt szenvedett korával, és gyötrelmeit minden más művésznél fájdalmasabban öntötte formába.

Riskó Mariann

H. C. Andersen

A teáskanna

Volt egyszer, valahol, egy rátarti teáskanna. Majd felvetette a büszkeség, mert finom porcelánból égették, mert hosszú csőre és széles füle volt, méghozzá elöl a csőre és hátul a füle. Ez egész ritka dolog, emlegette is a teáskanna, ha csak tehette. Hanem a födeléről nem beszélt soha. Tudta, mért nem: a födele törött volt, s ha megragasztották is, csorba maradt. Minek beszéljen hát az ember a hibáiról, mikor azt úgyis megteszik helyette mások? A csészék, a tejszínes kancsó meg a cukortartó – a teáskészlet többi tagja – úgyis többet gondolnak csorba födelére, többet is beszélnek róla, mint szépen ívelő füléről és pompás csőréről. Ezt a teáskanna nagyon jól tudta.

– Ismerem őket! – sóhajtotta. – Ismerem a hibáimat is, be is látom, s éppen ezért vagyok szerény és alázatos. De hát nemcsak hibái – erényei is vannak az embernek. A csészéknek fülük van, a cukortartónak födele, de nekem ez is, az is, s ráadásul még valami, ami nekik nincs: csőröm. Ezért vagyok én a teásasztal királynője. A cukortartó és a tejszínes kancsó inkább csak a jó ízlést szolgálja, de az adakozó, az uralkodó én vagyok. Áldás lehetek a szomjazó emberiségre! Az ízetlen forró víz bennem dolgozza fel zamatos itallá a kínai leveleket.

Gondtalan, vidám ifjúságában így elmélkedett magában a teáskanna. Ott díszelgett a terített asztalon, s a legszebb kéz emelgette; de a legszebb kéz ügyetlen volt, s elejtette a rátarti kannát.

Ott hevert a teáskanna ájultan a földön, a forró víz szétfolyt belőle, letörött a csőre, letörött a füle – a födeléről ne is beszéljünk, arról már elég szó esett. Rettenetes csapás volt ez neki, s ami a legszörnyűbb: mindenki rajta nevetett, rajta, s nem az ügyetlen kézen.

– Sohasem felejtem el azt a pillanatot! – sóhajtotta a teáskanna, amikor később elbeszélte élete történetét. – Azt mondták rólam, hogy rokkant vagyok, félreállítottak egy sarokba, másnap aztán odaajándékoztak egy szegény asszonynak, aki zsírt kunyerált a konyhán. Koldusbotra jutottam, nem volt tartalma az életemnek, nagyon elkeseredtem. És mégis – akkor kezdődött az én igazi életem. Mert a világon mindenki máshová ér el, mint ahová elindult. Belém földet tömtek, s ez egy teáskannának annyi, mintha eltemetnék. De a földbe aztán virághagymát dugtak, hogy kicsoda, nem tudom, ajándékba kaptam, a kínai levelekért meg a forró vízért kárpótlásul, meg hogy elfelejtsem letört csőrömet, letört fülemet. A földem befogadta a hagymát, s az az enyém lett, a szívemmé vált, eleven szívemmé – addig, tudjátok, nem volt szívem. De akkor élet támadt bennem, élet és erő. Nedvek keringtek a bensőmben: a hagyma csírába szökkent, aztán virágot bontott, s én hordoztam, én voltam a bölcsője. Néztem, nem tudtam betelni a szépségével – boldog voltam, mert boldog, aki másnak tudja áldozni az életét! A virág nem mondott köszönetet nekem, nem is gondolt velem. Mindenki megcsodálta, mindenki megdicsérte. Én meg örültem – bizony, megérdemli a dicséretet a szépséges virág!

Egy nap aztán azt mondta valaki: „Jobb cserepet érdemelne!"

Akkor kettétörtek, ami nagyon fájt, de a virág sokkal szebb cserépbe került, s ez megvigasztalt. Most itt heverek a szemétdombon, törött cserép vagyok. De az emlékeimet nem veheti el tőlem senki.

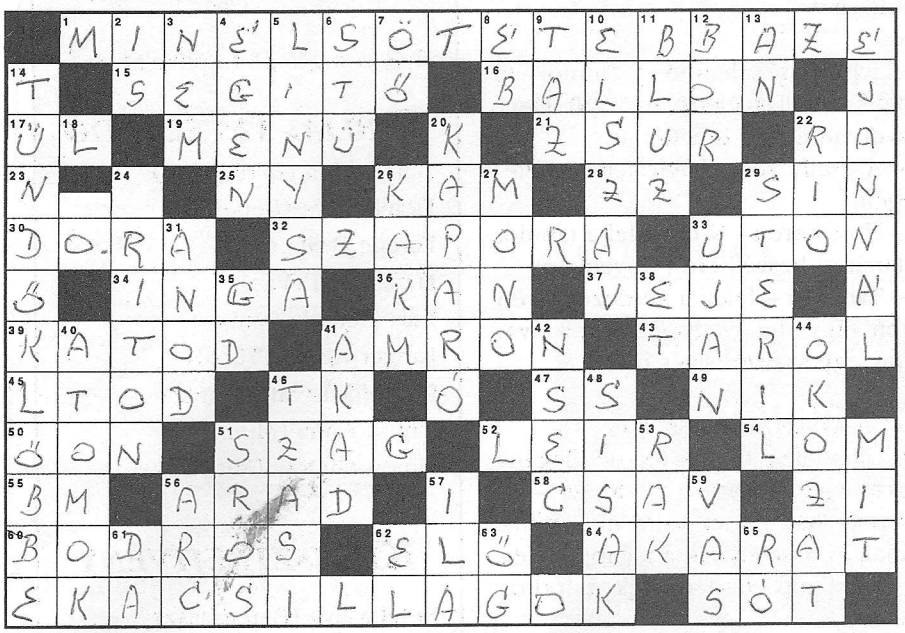

A feladványban egy közmondást rejtettünk el. Beküldendő a vízszintes 1. és a függőleges 14. A megfejtéseket KERESZTREJTVÉNY felirattal a szerkesztőség címére kérjük beküldeni 2003. február 17-ig.

VÍZSZINTES:

1. Az idézet első része. Zárt betűk: M, T, Z, É, J, Á. 15. Valakinek a munkáján könnyítő. 16. Ilyen kabát is van! 17. Székre telepedve pihen. 19. Étlap. 21. Szülinapi buli. 22. -re párja. 23. Fordítva: tíz angolul. 25. Kettős mássalhangzó. 26. Kamion fele! 28. Dupla Z. 29. Vasúti vágány alkotórésze. 30. Női név. 32. Egymást sűrűn követő. 33. .....-útfélen. 34. Vékony fonalra függesztett, pontszerű, kis tömegű test. 36. Disznó hímje. 37. Lányának a férje. 39. Negatív feszültségű elektród. 41. Fordítva: valaminek a megszabott nagysága. 43. Ledönt, leigáz. 45. Told betűi keverve! 46. Teke páratlanjai! 47. Dupla s! 49. Fél nikkel! 50. ŐON. 51. Illat. 52. Papírra vet. 54. Kacat. 55. BM. 56. Itt végezték ki a tizenhárom magyar tábornokot 1849. okt. 6-án. 58. Csavar vég nélkül! 60. Fodros, fodrozott. 62. Ilyen tag is van! 64. Szándék.

FÜGGŐLEGES:

2. Szintén. 3. Tagadás. 4. Földön ellentéte. 5. Nyilas betűi keverve! 6. Süt betűi keverve! 7. Szövő egyneműi! 8. Fél éber! 9. Atlasz párosai! 10. Elszaval vég nélkül! 11. Női ruhanemű. 12. Alkoholos ital. 13. Anna páratlanjai! 14. Az idézet folytatása. Zárt betűk: T, Ö, E, L, O. 20. Vakaró. 22. ... de Janeiro. 24. Félig emberi, félig hal alakban ábrázolt ókori görög tengeri isten. 26. Makk betűi keverve! 27. Egy valamiből álló, ill. egyetlen személlyel kapcsolatos előtag. 29. Fertőző anyagoktól mentes. 31. Egyenáramú eszköz pozitív sarka. 33. Új állapotban. 35. Gida egyneműi! 38. Fordítva: személyes névmás. 40. Kémiai elemek legkisebb részei. 41. Megesik. 42. Csen betűi keverve! 44. Valamely ok következménye. 46. Szita betűi keverve! 48. Fejvédő. 51. Fordítva: végzet. 53. Tesz. 56. Ilyen kép is van! 57. Ilona becézve. 59. Fe a vegyjele. 61. Fordítva: juttat. 62. Tova. 63. Gőg kezdet nélkül! 65. Ír.

Az előző szám keresztrejtvényének megfejtése:

Az az ember az igazi barátod, aki ismer téged, és mégis szeret.

Bibliai vetélkedő

Kedves fiatalok!

Folytatjuk bibliai vetélkedőnket. Mindenkit buzdítunk, hogy kapcsolódjon be a játékba. A nyertesek között értékes könyveket sorsolunk ki.

Az Apostolok cselekedeteiből

1. Kit választottak az apostolok az áruló Júdás helyére?

a. Józsefet
b. Jusztuszt
c. Mátyást

2. A tanítványok hány diakónust választottak ki maguk közül?

a. 7
b. 12
c. 10

3. Hová tartott Saul, mikor útközben megjelent neki az Úr?

a. Jeruzsálembe
b. Damaszkuszba
c. Názáretbe

4. Folytasd az idézetet!

„János csak vízzel keresztelt, ti azonban néhány nap múlva ..... ."

5. Rakd időrendi sorrendbe a mondatokat!

1. A férfiak, akik kísérték, csodálkozva álltak.
2. Saul, Saul, miért üldözöl engem?
3. Kelj föl és menj be a városba!

A megfejtéseket 2003. február 17-ig küldjétek be a szerkesztőség címére!

Jó szórakozást!

HUMOR

Reális tilalom

A hitoktató Ádámról és Éváról beszél az ovisoknak:

– Azután volt egy fa a paradicsomban, és pompás almákat termett. A jó Isten azonban megtiltotta Ádámnak és Évának, hogy egyenek belőle. Ki tudná megmondani, miért?

Tomi kisüti a választ:

– A jó Isten biztos kompótot akart készíteni az egészből.

Jelzős bizonyítvány

A hittantanár megkérdi Pistától:

– No, öcsi, milyen a bizonyítványod?

– Szín ötös!

– Nocsak! Gratulálok!

– Igazából ezt úgy tessék érteni, hogy az ötösnek színét sem láttam benne...

Tudományos megokolás

Biológiaórán:

– Tudjátok, gyerekek, az ősidőkben rengeteg állatfaj pusztult ki. Például a dinoszauruszok. A mai napig nem tudták megfejteni a tudósok, hogy miért tűntek el a földről.

– Pedig egyszerű! – kiált közbe Robi. – Egy sem fért fel közülük Noé bárkájára!

Egyháztörténelemből a tanulók az anglikán vallást életre hívó VIII. Henrikről tanultakat ismétlik át:

– A király sorra lefejeztette a feleségeit.

– Nos, Karcsi – szólítja fel a tanulót a tanár –, beszélj erről bővebben!

– Tanár úr – feleli a kérdezett –, én ezen úgy fel vagyok háborodva, hogy egy szavam sincs hozzá...

A vasárnapi nagymise után

– Láttad az előttünk ülő nő elegáns kosztümjét? – kérdezi a feleség. – És a másik padsorban balra mellettünk annak az asszonynak a kalapját? Meg a jobbra melletted ülőnek a fodros blúzát?

– Nem, drágaságom – válaszolja a férj. – Tudod, egy kissé elbóbiskoltam.

Mire az asszony felháborodottan:

– Hát ezért jársz te templomba?!...

Szerelem, szerelem...

– Te a szépeket, vagy az okosakat szereted?

– Egyiket sem, drágám, én téged szeretlek!

Helyes válaszok az előző szám bibliai vetélkedőjében feltett kérdésekre

1. Hogy hívták Keresztelő János apját?

b. Zakariás

2. Folytasd az idézetet!

„Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa."

3. Ki kente meg a farizeus házában Jézus lábát kenettel?

c. Egy bűnös asszony.

4. Folytasd a mondatokat!

a. Kérjetek, és adni fognak nektek.

b. Keressetek és találtok.

c. Zörgessetek, és ajtót nyitnak.

5. Rakd időrendi sorrendbe a következő eseményeket!

b. Ruháira sorsot vetettek.

a. Jézust ecettel kínálták.

c. Azt mondták neki, hogy ha ő a zsidók királya, akkor szabadítsa meg magát.

MEGFEJTŐK

Helyes megfejtést küldtek be:

Bibliai vetélkedő

Butella Éva (Beregszász)
Demkó Éva (Bene)
Ferenc Beáta (Rát)
Hafiják Pál (Vác)
Kiss Melinda (Szürte)
Langer Ágnes (Técső)
Pénzelik István (Munkács)
Simon Anna (Munkács)
Simon György (Munkács)

Keresztrejtvény

Butella Éva (Beregszász)
Csaknádi Marietta (Munkács)
Kojsza Krisztián (Kincses)
Oltvai Károly (Ungvár)
özv. Kertay Sándorné (Borzsova)
Pénzelik István (Munkács)
Simon Anna (Munkács)
Tóth Mária (Feketeardó)

Könyvjutalomban részesült:
Butella Éva (Beregszász)
Gratulálunk!

Csak szerényen

A kis Évike elújságolja a nagymamájának:

– Ma volt az első hittanóránk!

– És miről tanultatok?

– Ádámról meg rólam.

Tisztelet a püspöknek

Egy pap felkeresi a missziós püspököt, aki egy kis bennszülött faluban él. Az atya senkit nem talál a missziósházban, a garázsból viszont kopácsolás hallatszik. Benyit, és egy idősebb férfit talál a kocsi alatt fekve, mellette egy csomó olajos szerszám meg alkatrész.

– Meg tudná mondani, hol találom a főtisztelendő püspök urat? – kérdezi a pap.

A kocsi alatt fekvő férfi kiszól:

– A püspök én vagyok, és ha köszöntésképpen meg akarja csókolni a gyűrűmet, ott találja az ablakdeszkán.